

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний авіаційний університет
Освітня програма	49902 Економіка
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	051 Економіка

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Національний авіаційний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	49902
Назва ОП	Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Шубалий Олександр Михайлович, Клименко Костянтин Віталійович, Миколенко Олена Петрівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	17.04.2024 р. – 19.04.2024 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП `chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://nau.edu.ua/site/variables/news/2024/4/051_49902%20PhD%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%A1%D0%9E.pdf`

Програма візиту експертної групи <https://feba.nau.edu.ua/component/k2/prohrama-vyizdu-ekspertnoi-hrupy-pid-chas-provedennia-akredytatsiinoi-ekspertyzy-za-spetsialnistiu-051-ekonomika-osvitnonaukovoiprohramy-ekonomika-id-u-yedebo-49902-za-tretim-rivnem-vyshchoi-osvity-u-natsionalnomu-aviatsiinomu-universyteti>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП Економіка має за мету відтворення інтелектуального потенціалу держави шляхом підготовки конкурентоспроможних фахівців на світовому ринку праці для авіаційної та інших галузей економіки, генерації нових знань та інноваційних ідей на основі інтеграції та інтернаціоналізації освіти, досліджень та практики, а також формування у здобувачів вищої освіти (аспірантів) цінностей фаховості, прозорості, чесності та відкритості, соціальної відповідальності за результати наукової та науково-педагогічної діяльності перед суспільством, принципів міждисциплінарного підходу, розвитку і трансферу наукових досліджень. Ціль в повній мірі узгоджується з місією Університету, разом з тим потребує змістовного удосконалення в контексті галузевого спрямування. На ОП існує широка співпраця з різними стейкхолдерами щодо реалізації ОП, її удосконалення, проектування. До робочої групи входять аспіранти, які мають пропозиції щодо вибіркових дисциплін. Окрім аспірантів, з НПП програми активно співпрацюють представники академічної спільноти та бізнесу, надають пропозиції, проводять спільні конференції. Здобувачі долучаються до неформальної освіти, яку визнають в університеті і зараховують. Самі ж нормативні документи потребують доопрацювання щодо визнання РН. ОП забезпечують висококваліфіковані викладачі та наукові керівники. Проходять постійно підвищення кваліфікації, стажування, публікуються у виданнях, що входять у бази даних Scopus, Web of Science (за що заклад виплачує премії колегіуму авторів). Разом з тим, 2 викладачі мають виконати певні вимоги щодо відповідності Ліцензійним умовам. Університет започаткував рейтингування, пропонує диференційовані контракти від одного року. Вся інфраструктура, бібліотека з відповідними ресурсами є безкоштовними для працівників та здобувачів. Аспіранти мають можливість безкоштовно приймати участь у конференціях, публікуватись у фахових виданнях університету. Крім того, аспіранти можуть подати заявку на отримання фінансування необхідного обладнання, програмного продукту. В закладі є вся інфраструктура для проведення дослідження; створені умови для осіб з особливими потребами. На програмі проводяться регулярні опитування серед здобувачів та НПП, збираються пропозиції та рекомендації. Учасники освітнього процесу підписують декларацію, дотримуються принципів академічної доброчесності, є обізнаними щодо відповідальності та наслідків порушення. Дисертації перевіряються на наявність запозичень через систему Plagiarism. Для дистанційного навчання викладачі створили курси в гугл-класі. Такий формат подобається здобувачам. На програмі є критична маса дослідників, які керують аспірантами з дотичними темами, залучають їх до виконання тем, міжнародних проектів. Разом з тим, потрібне залучення грантового фінансування тем та використання можливостей Національного фонду досліджень. ОП відповідає стандарту ВО, разом з тим пропонує посилену підготовку з прогнозування, економіки знань, інноваційного розвитку.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. Результатом співпраці з представниками академічної спільноти є посилені підготовка з економіки знань, інтелектуалізації економіки. За результатами круглих столів впроваджені ОК Інноваційний розвиток економіки, ОК Тенденції розвитку та сучасний міждисциплінарний науковий дискурс у галузі економіки, ОК Математичні методи, моделі та інформац. технології у наукових дослідж. тощо.
2. Аспіранти мають позитивний досвід формування м'яких навичок в системі неформальної освіти, а також за рахунок участі у панельних дискусіях, організованих на базі університетів-партнерів.
3. Пропонується фахова педагогічна практика, яка разом з ОК Андрагогіка та інновац. освітні технології ВО розвиває у аспірантів навички педагогічної роботи, яка наповнена цікавими для аспірантів завданнями.
4. На ОП використовуються різні форми інформування здобувачів (через викладача, куратора, офіційний сайт, корпоративну систему тощо).
5. Поєднанню навчання і досліджень сприяє створена наукова школа гаранта ОП проф. О. Ареф'євої, що дозволяє систематизувати напрями наукових досліджень аспірантів.
6. Аспірантам надається можливість публікувати наукові статті у фаховому збірнику праць НАУ з економічних наук.
7. В рамках вивчення модулю «Правове забезпечення наукових досліджень» розглядаються питання дотримання академічної доброчесності, особливості перевірки робіт здобувачів на плагіат.
8. Запроваджена у ЗВО практика підписання здобувачами першого курсу та НПП Декларацій про академічну доброчесність.
9. Проведення на постійній основі кафедрою економіки повітряного транспорту на початку кожного семестру науково-практичного семінару на тематику академічної доброчесності.
10. НПП і наукові керівники, задіяні на ОП, за останні 5 років пройшли міжнародні стажування, активно брали участь у діяльності професійних громадських організацій, є виконавцями наукових тем.
11. ЗВО на постійній основі преміює НПП за публікацію наукових праць у виданнях, які індексуються у базах Scopus або Web of Science, а також наукових керівників за достроковий захист дисертацій аспірантами.
12. ЗВО на постійній основі преміює НПП за публікації наукових праць у виданнях, які індексуються у науко метричних базах Scopus або Web of Science, а також наукових керівників за достроковий захист дисертацій аспірантами.
13. В НАУ працюють представники наукової школи О. Ареф'євої (доктори економічних наук З. Побережна, О. Вовк, Н. Васюткіна), які продовжують співпрацювати щодо підвищення якості на ОП "Економіка".
14. Психологічний супровід здійснюється штатним психологом на базі сектору психолого-педагогічної роботи на безоплатній основі.
15. У НАУ створено Раду з якості освітньої діяльності та якості вищої освіти НАУ. Розділ "Результати моніторингу якості освіти", що є частиною сайту ЗВО, містить результати опитувань різних стейкхолдерів.
16. Заклад надає фінансування аспірантам для придбання необхідного обладнання, програмного забезпечення для проведення дослідження, відряджень тощо (не більше 50% від оплати за навчання).

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. ОНП визначає підготовку фахівців для авіаційної та інших галузей економіки. У змістовній частині це не відображено, як і в додаткових ПРН. ЕГ рекомендує унікальний профіль випускника відобразити у змістовній частині ОНП та сформулювати відповідні ПРН при наступному перегляді ОНП. 2. ОНП не формує в повній мірі СК7 та ПРН5. Рекомендовано удосконалити ОНП змістовно та сформулювати зазначені компетентності вже в наступному н.р. 3. Зазначені у матриці ПРН та СК не завжди формуються за рахунок ОК, що позначені. ЕГ рекомендує удосконалити матриці ПРН і СК, щоб всі ПРН та СК формувались за рахунок відповідних ОК. 4. ЕГ рекомендує проаналізувати зміст фахових дисциплін та забезпечити спрямованість на вивчення широкого спектру економічних явищ та процесів, забезпечити відповідність предметної області спеціальності "Економіка". 5. Нормативні документи, що регулюють визнання РН, містять низку обмежень, пов'язаних з обсягом кредитів, визнанням тільки нормативних дисциплін. Рекомендовано удосконалити документи та розширити можливості для визнання РН. 6. Програма та теми вступного іспиту не в повній мірі враховують специфіку ОНП. ЕГ рекомендує до наступної вступної кампанії удосконалити програму та передбачити додаткові теми, які передують вивченню ОК, що зазначені в ОНП. 7. У РП ОК «Математичні методи, моделі...», відсутні лаборат. заняття, обмеження є перелік застосованого спеціалізованого ПЗ. Рекомендовано до початку наступного н.р. впровадити практику проведення лаборатор. занять, розширити перелік застосованого програмного забезпечення. 8. Існує невідповідність між формами підсумкового контролю, зазначеними у силабусах окремих дисциплін («Технології формування бізнес-моделі авіапідприємства на конкурентних ринках») і передбаченими в ОНП. Рекомендовано до початку процесу вибору дисциплін на наступний н.р. забезпечити відповідність форм підсумкового контролю у силабусах та ОНП. 9. У РП з філософії відсутні відповідні СК і ПРН; присутнє посилання на російський ресурс. Рекомендовано до початку нового н.р. забезпечити відповідність СК і ПРН, які визначені у матрицях ОНП, відобразити у РП з філософії; виключити в ОК1.1.3 посилання на російський інтернет-ресурс. 10. Не імplementовано актуальні зміни у нормативно-правовій базі підготовки та атестації докторів філософії (прийняті у 2022-2023рр.) у ОНП. Рекомендовано у поточному році привести ОНП до вимог законодавства. 11. Невідповідність Ліцензійним вимогам за освітою, науковими публікаціями, рівнем підвищення кваліфікації викладача ОК1.3.4, часткова відповідність викладачів ОК1.1.2 та ОК1.1.3. Рекомендовано викладачам ОК1.3.4, ОК1.1.2 та ОК1.1.3 до початку наступного н.р. забезпечити відповідність Ліцензійним вимогам. 12. В ОНП 2023 року була додана ОК Математичні методи, моделі., яка передбачає використання відповідного спеціалізованого програмного забезпечення. ЕГ рекомендує створити належні умови для використання програмних продуктів для роботи з даними в межах проведення досліджень вже в наступному н.р.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Ціллю ОНП «Економіка» за спеціальністю 051 - Економіка є відтворення інтелектуального потенціалу держави шляхом підготовки конкурентоспроможних фахівців на світовому ринку праці, для авіаційної та інших галузей економіки, генерації нових знань та інноваційних ідей на основі інтеграції та інтернаціоналізації освіти, досліджень та практики, а також формування у здобувачів вищої освіти (аспірантів) цінностей фаховості, прозорості, чесності та відкритості, соціальної відповідальності за результати наукової та науково-педагогічної діяльності перед суспільством, принципів міждисциплінарного підходу, розвитку і трансферу наукових досліджень. Місією Університету є надання високоякісних послуг громадянам України, підвищення їх професійного, наукового і дослідного рівня. Тож мета ОНП узгоджується з місією університету. Також у закладі визначено стратегію розвитку до 2030 року. ОНП Економіка сприяє досягненню наступних цілей: залучення 70% учасників освітнього процесу до англомовної форми навчання; можливість обирати програми відомих міжнародних університетів для отримання сертифікатів з дисциплін вільного вибору спільно з Prometheus, МОН України та міжнародними університетами – лідерами тощо <http://surl.li/bdplh>. Разом з тим, ОНП Економіка визначає підготовку фахівців для авіаційної та інших галузей економіки. Гарант на фокус-групі з менеджментом зазначила, що програма охоплює галузевий аспект розвитку авіаційної сфери та інших сфер економіки. При цьому у змістовній частині програми це не відображено, як і в додаткових ПРН. ЕГ рекомендує унікальний профіль випускника відобразити у змістовній частині ОНП та сформулювати відповідні ПРН при наступному перегляді ОНП. Розвиток даної програми пов'язаний, перш за все, з існуванням наукових шкіл в університеті <http://surl.li/rwcrv> та інтернаціоналізацією діяльності учасників, як було зазначено на зустрічі з менеджментом

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Перша версія освітньої програми була створена у 2016 році. Чинна версія була затверджена у 2023 році. Програма зазнавала значних змін декілька разів. У 2022 - у зв'язку з появою стандарту вищої освіти за спеціальністю 051 Економіка. Наступне суттєве оновлення програми відбулось після акредитації. На зустрічі зі стейкхолдерами представники академічної спільноти зазначили про організований гарантом великий круглий стіл, де обговорювались зауваження та пропозиції щодо удосконалення у 2023 році. Так, Прохорова В.В. зазначила про свій вклад у проектування ОНП, про посилення фахової компоненти ОНП. Брюховецька Н. зазначила про появу низки дисциплін у ОНП 2023 року, про сучасні тенденції економіки, що аналізуються аспірантами та викладаються НПП (це відображено у темах досліджень <http://surl.li/rmwfc>). Результатом співпраці з різними представниками академічної спільноти є посилені підготовка з економіки знань, інтелектуалізації економіки. За результатами круглих столів впроваджені ОК Інноваційний розвиток економіки, ОК Тенденції розвитку та сучасний міждисциплінарний науковий дискурс у галузі економіки, ОК Математичні методи, моделі та інформаційні технології у наукових дослідженнях. Григорак М. зазначила про постійне оновлення тем досліджень в результаті наукових дискусій, позитивно відзначила поглиблення прогнозування, використання штучного інтелекту та економіко-математичного моделювання на ОНП. Також директор Слобожанського комбінату будівельних матеріалів, який був присутній на зустрічі, зазначив про рецензію ОНП, про затребуваність таких фахівців. Випускниця кафедри минулих років відзначила серед конкурентних переваг - вивчення англійської мови на ОНП, що є особливістю вже цієї програми. Окрім того, здобувачі зазначили, що також надають пропозиції і особисто, і через опитування щороку. В 2024 році <http://surl.li/rqosv> таке опитування проводилось, але пропозиції стосувались освітнього процесу. Інших пропозицій не зазначено. Крім того, до робочої групи включені аспіранти. Храпач В. на фокус-групі зазначив про періодичні зустрічі аспірантів щодо обговорення дисциплін, їх удосконалення, уточнення, в основному обговорюють пропозиції щодо вибіркових ОК.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Галузевий та регіональний аспект відображений в більшій мірі через теми дослідження, наукові школи <http://surl.li/rwscrp>. На фокус-групі були присутні доктори наук та кандидати наук, які захищали дисертації, предмет яких охоплював різні галузі. Зокрема, Побережна З. мала тему дисертації: Управління формуванням бізнес-моделі авіапідприємств на конкурентних ринках (д.е.н. 2023 р.), Вовк О. Імперативи модернізації підприємств інфраструктурної сфери в контексті сучасних тенденцій інноваційного розвитку економіки (д.е.н. 2021р.). Тобто формується відповідний пул фахівців. Аспіранти ОНП Економіка також мають галузеві аспекти досліджень, висвітлені в темах - Інноваційний розвиток авіаційних підприємств у конкурентних умовах, Інвестиційні стратегії відновлення підприємств транспортної інфраструктури в неомодернізаційних умовах. Детермінанти розвитку національного ІТ-ринку в умовах глобальних викликів. Багато тем присвячені цифровій економіці, інтелектуалізації, цифровізації, євроінтеграції. Крім того, галузевий аспект чітко простежується у переліку вибіркових дисциплін <http://surl.li/fjuox>. Тенденції розвитку спеціальності відслідковуються робочою групою на постійній основі. В ВСО зазначено про вивчення досвіду реалізації схожих програм на різних рівнях у закордонних закладах. Робочою групою вивчені особливості реалізації ОП та освітнього процесу в закордонних закладах. Разом з тим, досвід закордонних університетів в більшій мірі впроваджується внаслідок стажування НПП в інших закладах, як було з'ясовано на фокус-групах. Про такі кейси розказали викладачі на фокус-групі з НПП. При цьому робоча група постійно обмінюється досвідом із КПІ ім. Ігоря Сікорського, ННІ Українська інженерно-педагогічна академія Харківського Національного університету ім. Каразіна, відділом проблем економіки підприємства НАН України, про що було зазначено на фокус-групі з різними стейкхолдерами.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОНП Економіка врахувала всі п'ять загальних компетентностей, які формуються в повній мірі низкою ОК. Всі сім спеціальних компетентностей враховані в ОНП 2023 року. Крім того, додатково сформульовані SK08 Здатність визначати різновиди ефектів інноваційної діяльності, вимірювати рівень інноваційного розвитку, обґрунтовувати перспективні стратегії та бізнес моделі за якими багаторівневі господарські системи визначають подальші напрями розвитку, розробляють і реалізують рішення в сучасних умовах євроінтеграції. SK09. Здатність аналізувати економічні процеси, розробляти сценарії змін, формувати рішення щодо оптимізації параметрів проекту з використанням новітніх технологій. SK10. Здатність до самостійного генерування креативних гіпотез, виконання оригінального наукового дослідження та впровадження його інноваційних результатів у професійну практику з врахуванням особливостей розвитку економіки знань. Для формування даних СК у ОНП передбачені ОК Проектний консалтинг, ОК Тенденції розвитку та сучасний міждисциплінарний науковий дискурс у галузі, ОК Економія знань,

ОК Інноваційний розвиток економіки. Окрім того, ОНП містить всі дев'ять ПРН. Проектна група сформувала додаткові ПРН 10-ПРН13. Окремий ПРН спрямований на формування навичок математичного моделювання, використання інформаційних технологій. Проте додаткові ПРН не корелюють в повній мірі з метою ОНП, галузевим аспектом (про які було зазначено гарантом на фокус-групі з менеджментом), що ускладнює опис профілю випускника. ЕГ рекомендує узгодити мету освітньої програми та змістовну її частину з відповідними ПРН при наступному перегляді ОНП та врахувати при цьому галузевий аспект.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильними сторонами ОНП є тісна співпраця з різними стейхолдерами, академічною спільнотою, представниками бізнесу, випусниками, які відкриті до дискусій, проведення лекцій, практичної підготовки з акцентом саме на педагогічну складову. Результатом співпраці з різними представниками академічної спільноти є посилені підготовка з економіки знань, інтелектуалізації економіки. За результатами круглих столів впроваджені ОК Інноваційний розвиток економіки, ОК Тенденції розвитку та сучасний міждисциплінарний науковий дискурс у галузі економіки, ОК Математичні методи, моделі та інформаційні технології у наукових дослідженнях тощо. Програма має додаткові ПРН, які формуються за рахунок відповідних освітніх компонентів (Проектний консалтинг, Інноваційний розвиток економіки).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

ОНП Економіка визначає підготовку фахівців для авіаційної та інших галузей економіки. При цьому у змістовній частині програмі це не відображено, як і в додаткових ПРН. ЕГ рекомендує унікальний профіль випускника відобразити у змістовній частині ОНП та сформувати відповідні ПРН при наступному перегляді ОНП. Проектна група сформувала додаткові ПРН 10-ПРН13. Проте додаткові ПРН не корелюють в повній мірі з метою ОНП, а отже залишається не визначеним профіль випускника, в тому числі з урахуванням галузевих аспектів. ЕГ рекомендує визначити профіль випускника ОНП, узгодити мету освітньої програми та змістовну її частину з відповідними ПРН при наступному перегляді ОНП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОНП Економіка за даним критерієм відповідає рівню В, оскільки простежується частова неузгоженість за підкритеріями 1.1, 1.4. Програма відповідає стандарту вищої освіти спеціальності 051 Економіка, враховує всі ЗК, СК, ПРН; для її проектування було залучено представників академічної спільноти, бізнесу, випускників та аспірантів. Зазначені пропозиції не знижують суттєво якість освітнього процесу і можуть бути враховані у найближчий час

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Освітня складова ОНП "Економіка" 2023 року складає 60 кредитів ЄКТС. На здобуття глибинних знань із спеціальності (групи спеціальностей), за якою (якими) аспірант (ад'юнк) проводить дослідження, передбачено в ОНП 2023 року 18 кредитів ЄКТС. Зокрема, ОНП 2023 містить наступні ОК: "Інноваційні методи прийняття рішень в соціотехнічних та соціокультурних системах", "Когнітивні технології прогнозування стану соціотехнічних та соціокультурних систем", "Тенденції розвитку та сучасний міждисциплінарний науковий дискурс у галузі економіки", "Економіка знань", "Інноваційний розвиток економіки", "Математичні методи, моделі та інформаційні технології у наукових дослідженнях". Оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями здійснюється за рахунок ОК "Філософія науки та інновацій" (3 кредити ЄКТС), частково за рахунок ОК "Академічне письмо англійською мовою (English academic writing)" (3 кредити ЄКТС) та частково за рахунок ОК "Андрогогіка та інноваційні освітні технології вищої освіти" (3 кредити ЄКТС). Здобуття мовних компетентностей можливе за рахунок ОК "Англійська мова наукового спрямування" (3 кредити ЄКТС) та ОК "Академічне письмо англійською

мовою (English academic writing) (3 кредити ЄКТС). Набуття універсальних навичок дослідника можливе за рахунок цілої низки дисциплін: ОК "Правове, економічне та інформаційне забезпечення наукових досліджень" (6 кредитів ЄКТС), ОК "Андрагогіка та інноваційні освітні технології вищої освіти" (3 кредити ЄКТС), ОК "Математичні методи, моделі та інформаційні технології у наукових дослідженнях" (3 кредити ЄКТС) та ОК "Проектний консалтинг" (3 кредити ЄКТС). Таким чином, всі 4 складові в ОНП представлені в достатній мірі для формування необхідних компетентностей, навичок.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Всі передбачені в ОНП 2023 року загальні компетентності в повній мірі формуються за рахунок низки дисциплін: Філософія науки та інновацій, Правове, економічне та інформаційне забезпечення наукових досліджень, Тенденції розвитку та сучасний міждисциплінарний науковий дискурс у галузі економіки, Англійська мова наукового спрямування тощо. Всі СК, передбачені стандартом вищої освіти за спеціальністю Економіка, включені у ОНП Економіка та формуються за рахунок представлених у програмі дисциплін. Особливу увагу привертають ОК Тенденції розвитку та сучасний міждисциплінарний науковий дискурс у галузі економіки, ОК Андрагогіка та інноваційні освітні технології вищої освіти, ОК Проектний консалтинг, які були відзначені і стейкхолдерами на фокус-групі. Згідно з матрицею ОНП СК7 формується за рахунок ОК Тенденції розвитку та сучасний міждисциплінарний науковий дискурс у галузі економіки та ОК Проектний консалтинг. Разом з тим, наукові проекти мають свої особливості та специфіку, що не відображено у зазначених дисциплінах. ЕГ рекомендує удосконалити змістовно ОНП за рахунок тем з управління саме науковими проектами, написання грантових заявок тощо. Крім того, захист прав інтелектуальної власності відображений у ОК Правове, економічне та інформаційне забезпечення наукових досліджень, що не відображено у матриці. Питання комерціалізації результатів дослідження також частково містяться у зазначеній ОК (Модуль Економічне забезпечення), що потребує відповідного відображення у матриці. Як наслідок, формування ПРН 5 потребує аналогічного змістовного удосконалення в контексті розробки та управління науковими проектами. ЕГ рекомендує відобразити у відповідних дисциплінах специфіку управління науковими проектами, а також удосконалити матрицю та додати ОК Тенденції розвитку та сучасний міждисциплінарний науковий дискурс у галузі економіки, ОК Правове, економічне та інформаційне забезпечення наукових досліджень, як такі, що формують ПРН5. ОНП містить ОК Інноваційні методи прийняття рішень в соціотехнічних та соціокультурних системах та ОК Когнітивні технології прогнозування стану соціотехнічних та соціокультурних систем, які не відображені у додаткових СК та ПРН. ЕГ рекомендує відобразити додаткові СК та ПРН, що формуються даними дисциплінами. ПРН9 згідно з матрицею не формується за рахунок ОК Математичні методи, моделі та інформаційні технології у наукових дослідженнях. Таким чином, ЕГ рекомендує удосконалити матриці ПРН і СК, щоб всі програмні результати та спеціальні компетентності формувались за рахунок відповідних дисциплін. Викладання дисциплін на програмі є логічним. Разом з тим, ОК Математичні методи, моделі та інформаційні технології має викладатись на початку навчання, оскільки є базою для дослідження. ЕГ рекомендує перенести вивчення даної дисципліни на другий семестр. НП 2023 року відповідає ОНП 2023 року.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Теорія, методологія наукових досліджень, феномени, явища і проблеми сучасних економічних процесів та систем відображена у низці дисциплін, зокрема у курсах: Філософія науки та інновацій, Тенденції розвитку та сучасний міждисциплінарний науковий дискурс у галузі економіки, Економіка знань тощо. Набуття здатності продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки здійснюється через вивчення дисциплін Інноваційний розвиток економіки, Інноваційні методи прийняття рішень в соціотехнічних та соціокультурних системах, Тенденції розвитку та сучасний міждисциплінарний науковий дискурс у галузі економіки тощо. Загальні закони, закономірності та тенденції соціально-економічного розвитку відображені у ОК Економіка знань, ОК Тенденції розвитку та сучасний міждисциплінарний науковий дискурс у галузі економіки, ОК Інноваційний розвиток економіки. Мотивація та поведінка суб'єктів ринку відображена у ОК Тенденції розвитку та сучасний міждисциплінарний науковий дискурс у галузі економіки, ОК Економічне дослідження наукових досліджень (модуль). Теорії мікро-, макро- і міжнародної економіки відображені у ОК Інноваційний розвиток економіки, ОК Проектний консалтинг, ОК Тенденції розвитку та сучасний міждисциплінарний науковий дискурс у галузі економіки. Розробка та обґрунтування економічних рішень спирається на ОК Інноваційні методи прийняття рішень в соціотехнічних та соціокультурних системах, ОК Математичні методи, моделі та інформаційні технології у наукових дослідженнях. Крім того, остання дисципліна забезпечуватиме моделювання, аналіз та прогнозування (ОК введено тльки в 2023 році), як і ОК Когнітивні технології прогнозування стану соціотехнічних та соціокультурних систем. Питання управління багаторівневими господарськими системами потребують змістового розвитку ОНП. На ОНП здобувачами використовується на даний момент Excel, деякі здобувачі на фокус-групі зазначили про знання програм R, Statista, Power BI (відкриті програми). Спеціалізована кафедра допомагає у встановленні програм та консультує щодо їх використання. Викладач з ОК Математичні методи, моделі та інформаційні технології у наукових дослідженнях зазначила про майбутнє оволодіння студентами навичками використання різних програмних продуктів. Потрібно зазначити, що ОК Тенденції розвитку та сучасний міждисциплінарний науковий дискурс у галузі економіки покриває широке коло питань, зокрема міждисциплінарний та історичний аналіз соціально-економічних явищ та процесів, міжнародну економіку, мотивацію та поведінку суб'єктів ринку тощо. При цьому дана дисципліна за обсягом - тільки 3 кредити ЄКТС. ЕГ рекомендує розширити загальну підготовку здобувачів

щодо інституціонального, історичного аналізу соціально-економічних явищ та процесів, міжнародної економіки тощо.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

ОНП передбачає формування індивідуальної освітньої траєкторії за різними напрямками. Зокрема, аспірант може обирати/ уточнювати тему дослідження. Аспіранти можуть удосконалювати фахові знання або навички дослідника через вибіркові дисципліни. В НП передбачено 3 дисципліни обсягом по 5 кредитів ЄКТС. Таке право здобувачі реалізують згідно з Положенням про підготовку здобувачів ВО ступеня доктора філософії та доктора наук у НАУ <http://surl.li/mekkkx>, Положенням про організацію освітнього процесу у НАУ <http://surl.li/eisif>, Положення про формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти в НАУ. Каталог вибіркових дисциплін розміщений на сайті відділу Аспірантури та докторантури НАУ <http://surl.li/fjuox>. Здобувач обирає одну ОК серед загальноуніверситетського каталогу, який формує відділ, та 2 дисципліни - з каталогу фахових (на зараз - всього 7 таких дисциплін), які формуються випусковою кафедрою за пропозиціями НПП, а також за результатами опитування аспірантів. Про це зазначили на фокус-групі НПП. Вибіркові дисципліни представлені силабусами. Здобувачі вищої освіти ОС магістра та ОС доктора філософії обирають вибіркові навчальні дисципліни до початку навчання на 1 та 2 курсі відповідно (згідно з положенням). Вивчення вибіркових дисциплін відбувається у 4-му семестрі згідно з НП. В системі надані приклади індивідуальних навчальних планів з різними вибірковими ОК по роках. Також здобувачі мають можливість скористатись неформальною освітою та її перезарахуванням. Здобувачі зазначили про те, що знають про такі можливості на фокус-групі. Індивідуальна освітня траєкторія реалізується через практику, де студенти обирають методи викладання, готують матеріали. Аспіранти мають можливість використати матеріали дослідження у освітньому процесі (були надані приклади на фокус-групі від наукових керівників), зокрема з ризик-менеджменту, цифрової економіки тощо. Також здобувачі обирають конференції, видання та теми для апробації, узгоджують з науковими керівниками. Дудка Т.Ю. також зазначила про впровадження за дисципліною рубрики "Сучасний викладач ЗВО", де аспіранти мають можливість використовувати різні техніки і технології підготовки лекцій.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів реалізується за різними напрямками. Зокрема у НП 2023 року передбачені аудиторні години роботи з аспірантами, які містять і практичні заняття. На фокус-групі здобувачі відзначили дисципліни, практична підготовка яких є цікавою. Крім того, такі дисципліни, як Математичні методи, моделі та інформаційні технології у наукових дослідженнях, Проектний консалтинг, Академічне письмо англійською мовою (English academic writing), Когнітивні технології прогнозування стану соціотехнічних та соціокультурних систем, формують практичні знання та навички у аспірантів за різними сферами та напрямками дослідницької діяльності. В програмі 2023 року вже передбачено використання спеціального програмного забезпечення для обробки даних, моделювання. Аспіранти проходять фахову науково-педагогічну практику, яка складає 6 кредитів ЄКТС (триває 4 тижні). Як зазначив на фокус-групі аспірант Вовк П.П., практика проходила у пасивному та активному форматі, зокрема він підготував лекцію та практичне заняття з відповідними матеріалами; заняття були проведені для студентів університету. Також передбачено відвідування здобувачами лекцій інших НПП та аспірантів. Звіти з практики надані у системі. Передбачені завдання, які є дійсно різноманітними, містять елементи наукової складової та, в більшій мірі, покривають саме педагогічну складову. Тож здобувачі отримують практичні навички педагогічної майстерності та застосування різних методів викладання і підготовки методичних матеріалів. Разом з тим, робоча програма не містить критеріїв оцінювання, не можна побачити, що саме оцінюється по завершенню практики. ЕГ рекомендує додати критерії оцінювання і звернути увагу на важливість оцінювання саме педагогічної складової. Сам же звіт здобувача містить інформацію про оцінювання рівня проведених занять. Згідно з матрицею ОНП практика формує у здобувачів РНО7 (Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності) та РН8 (Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми). Практиці передують ОК Андрагогіка та інноваційні освітні технології вищої освіти.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОНП спрямована на формування у здобувачів низки м'яких навичок. Зокрема, критичне мислення формується за рахунок ОК Філософія науки та інновацій, аналітичні здібності - за рахунок низки професійних дисциплін, комунікативні та презентаційні - за рахунок ОК Англійська мова наукового спрямування, ОК Академічне письмо англійською мовою (English academic writing), Андрагогіка та інноваційні освітні технології вищої освіти, аналітичні та навички відповідального лідерства - за рахунок ОК Проектний консалтинг. Крім того, у аспірантів є широкі

можливості долучатись до різних дискусій, панельних дискусій відвідавши спікерів, в тому числі долучитись до конференцій, організованих заладами-партнерами (як було зазначено на фокус-групі з менеджментом). На факультеті на постійній основі організуються зустрічі з різними закордонними та українськими фахівцями - <http://surl.li/sztjt> ; <http://surl.li/szttm>; <http://surl.li/sztue>. Крім того, аспіранти долучаються активно до системи неформальної освіти, вивчають різні курси та розвивають додаткові навички. Про досвід розказав на фокус-групі Мальнов Д. (курси на Udey, Prometheus). Здобувачі згадали про пропозиції перезарахувати курси з академічного письма з дисципліни Академічне письмо англійською мовою (English academic writing). Біличенко М. зазначив про проходження курсу з академічного письма в системі неформальної освіти на Coursera. Також аспіранти долучаються до міжнародних проєктів Ерасмус+. Про такий досвід зазначив Зібницький І., зокрема він відвідав 4 модулі в рамках Жана моне в 2023 році, отримав сертифікати.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійного стандарту немає

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Питання розподілу аудиторного навантаження та самостійної роботи регламентовані у Положенні про підготовку здобувачів ВО ступеня доктора філософії та доктора наук у НАУ <http://surl.li/mekkk>, та у Положенні про організацію освітнього процесу <http://surl.li/eisif> . Переважають в роботі практичні заняття за більшістю дисциплін. 33,3% від загального обсягу годин складає саме аудиторна робота, як за вибірковими, так і за обов'язковими. Крім того, для аспірантів запроваджені курси з використанням навчальної платформи Google, яка була продемонстрована на резервній зустрічі при огляді МТБ. ЕГ перконалась у достатності матеріалів для самостійної роботи та опрацювання. Позитивну оцінку такі курси отримали від аспірантів на фокус-групі. Опитування здобувачів щодо навантаження здобувачів, рівня прийнятності на програмі не здійснюється. ЕГ рекомендує включити дане питання у анкету та аналізувати результати <http://surl.li/gufg> для оптимізації навантаження та врахування думки аспірантів. Потрібно зазначити, що на зараз навчання здійснюється дистанційно

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка за дуальною формою не здійснюється

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

На ОНП Економіка аспіранти мають позитивний досвід формування додаткових м'яких навичок в системі неформальної освіти, а також за рахунок участі у панельних дискусіях, організованих на базі університетів-партнерів. Також аспіранти приймають участь у міжнародних проєктах, прослуховують додаткові курси. Сама ж програма широко надає можливості розвитку відповідних компетентностей, таких як аналітичні, критичне мислення, комунікативні тощо. На програмі пропонується фахова педагогічна практика, яка разом з ОК Андрагогіка та інноваційні освітні технології вищої освіти розвиває у аспірантів навички педагогічної роботи, яка наповнена різноманітними цікавими для аспірантів завданнями. Зі звіту зрозуміло, що при оцінюванні приділяється увага і проведенню лекційних і практичних занять.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Згідно з матрицею ОНП СК7 формується за рахунок ОК Тенденції розвитку та сучасний міждисциплінарний науковий дискурс у галузі економіки та ОК Проєктний консалтинг. Разом з тим, наукові проєкти мають свої особливості та специфіку, що не відображено у зазначених дисциплінах. ЕГ рекомендує удосконалити змістовно ОНП за рахунок включення тем з управління саме науковими проєктами вже з наступного навч. року. Крім того, захист прав інтелектуальної власності змістовно відображений у ОК Правове, економічне та інформаційне забезпечення наукових досліджень, що не відповідає матриці. Питання комерціалізації результатів дослідження також частково містяться у зазначеній ОК (Модуль Економічне забезпечення), але це не відповідає матриці. Формування ПРН 5 потребує аналогічного змістовного удосконалення в контексті розробки та управління

науковими проектами. ЕГ також рекомендує удосконалити матрицю та додати ОК Тенденції розвитку та сучасний міждисциплінарний науковий дискурс у галузі економіки, ОК Правове, економічне та інформаційне забезпечення наукових досліджень, як такі, що формують ПРН5. Таким чином, зазначені у матриці ПРН та СК не завжди формуються за рахунок ОК, що позначені. ЕГ рекомендує удосконалити матриці ПРН і СК, щоб всі програмні результати та спеціальні компетентності формувались за рахунок відповідних дисциплін. ОК Математичні методи, моделі та інформаційні технології має викладатись на початку навчання, оскільки є базою для дослідження. ЕГ рекомендує перенести вивчення даної дисципліни на другий семестр при перегляді ОНП. ОК Математичні методи, моделі та інформаційні технології у наукових дослідженнях (3 кредити ЄКТС) покриває значну частину предметної області. ЕГ рекомендує розширити загальну підготовку здобувачів щодо інституціонального, історичного аналізу соціально-економічних явищ та процесів, міжнародної економіки. Проаналізувати зміст фахових інших дисциплін та забезпечити спрямованість на вивчення широкого спектру економічних явищ та процесів, забезпечити відповідність предметної області спеціальності "Економіка". Опитування здобувачів щодо навантаження здобувачів, рівня його прийнятності на ОНП не здійснюється. ЕГ рекомендує включити дане питання у анкету та аналізувати результати з поточного року. Робоча програма практики не містить критеріїв оцінювання, не можна побачити, що саме оцінюється по завершенню практики. ЕГ рекомендує додати критерії оцінювання і звернути увагу на важливість оцінювання саме педагогічної складової.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОНП Економіка за даним критерієм має часткову невідповідність за підкритеріями 2.1, 2.2, 2.3, 2.5 та 2.8. За іншими підкритеріями ОНП відповідає підкритеріям, нормативним документам та стандарту вищої освіти за спеціальністю 051 Економіка для третього рівня вищої освіти в повній мірі. Аспіранти мають можливість обирати вибіркові дисципліни зі створених каталогів; мають можливість оволодівати сучасними навичками педагога. ОНП передбачає комунікативну підготовку. Здобувачі розвивають м'які навички в рамках ОНП. Зазначені рекомендації не знижують суттєво якість на програмі та можуть бути усунені до початку наступного навчального року.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому до аспірантур та докторантури розміщені на офіційному сайті (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://asdoc.nau.edu.ua/INFO/DOCS/%Do%9F%Do%Ao%Do%9o%Do%92%Do%98%Do%9B%Do%9o%2o%Do%9F%Do%Ao%Do%98%Do%99%Do%9E%Do%9C%Do%A3/%Do%9F%Do%Ao%Do%9o%Do%92%Do%98%Do%9B%Do%9o_%Do%9F%Do%Ao%Do%98%Do%99%Do%9E%Do%9C%Do%A3_%Do%B4%Do%BE_%Do%Bo%D1%81%Do%BF%D1%96%D1%8o%Do%Bo%Do%BD%D1%82%D1%83%D1%8o%Do%B8_%D1%82%Do%Bo_%Do%B4%Do%BE%Do%BA%D1%82%Do%BE%D1%8o%Do%Bo%Do%BD%D1%82%D1%83%D1%8o%Do%B8_%Do%9D%Do%9o%Do%A3_2o23_2.pdf). Також розміщено вже на 2024 рік <http://surl.li/ftcuo>. ЕГ з'ясувала, що аспіранти вступали у заклад з різних університетів. Отримували консультації на кафедрі, факультеті, в приймальній комісії, тому процедура вступу не здавалась важкою. У правилах вступу є наявна інформація щодо термінів вступу, переліку документів. Вступні випробування до аспірантури НАУ здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії складались у 2023 році з: вступного іспиту з англійської мови (в обсязі, який відповідає рівню В2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти); вступного іспиту з наукової спеціальності в обсязі програми рівня вищої освіти для осіб, які вступають до аспірантури на основі НРК7 з відповідної спеціальності; реферату з презентацією дослідницької пропозиції та власних наукових досягнень за підписом наукового керівника. На вступному випробуванні зі спеціальності (як його складова) відбувається оцінювання презентації дослідницької пропозиції наукового повідомлення вступника. Особам, які вступали до аспірантури на основі НРК7 із іншої галузі знань (спеціальності), встановлювались додаткові вступні випробування. Ваговий коефіцієнт не передбачався. Положення щодо вступу є зрозумілими, чіткими, не містять дискримінацій, передбачають різні джерела фінансування та конкурс. Конкурсний бал (КБ) вступника до аспірантури розраховується на основі НРК7 (за 100-200 бальною шкалою) за наступною формулою: $\text{Конкурсний бал (КБ)} = 0,2 \times \text{ВВС} + 0,2 \times \text{ВВАМ} + 0,6 \times \text{РДП} + \text{ДБ} \times 0,15 + \text{СБД} \times 0,05$. Пояснення формули є у Порядку. Додаткові бали та їх нарахування теж передбачені Порядком. Відкритість та прозорість прийому до аспірантури НАУ здійснюється шляхом обов'язкового розміщення на офіційному веб-сайті Відділу аспірантури та докторантури (<http://asdoc.nau.edu.ua/>) всіх необхідних документів та рейтингових списків. Здобувачі звільняються від складання вступного випробування з іноземної мови до вступу в аспірантуру, якщо мають міжнародний сертифікат, не нижчий рівня В2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти або аналогічного рівня <http://surl.li/mekxk>

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Порядком вступу передбачена підготовка та презентація Дослідницької пропозиції. Вимоги розміщені на сайті <http://surl.li/fkbla>. Зокрема, в пропозиції може бути відображена інформація щодо публікацій, досвіду проведення чи участі в інших дослідженнях вступника до аспірантури. Тема дослідницької пропозиції обирається з урахуванням орієнтовної тематики наукових досліджень кафедри <http://surl.li/tfgvr> / лабораторії / інституту. Тематика майбутніх наукових досліджень може ініціюватися вступником. Далі вступник надає опис дослідницького дизайну дослідження. Презентація дослідницької пропозиції складається з таких частин: – доповідь вступника до аспірантури; – відповіді на поставлені запитання; – відповіді вступника на зауваження, що містяться у протоколі співбесіди на кафедрі. Дослідницька пропозиція оцінюється від 0 до 35 балів. Критерії оцінювання розміщені у вимогах до Дослідницької пропозиції, враховують особливості вступу на ОП третього рівня. Відповіді на запитання членів комісії під час обговорення дослідницької пропозиції оцінюються від 0 до 165 балів. На погляд ЕГ, 35 балів є заниженими у порівнянні з вкладом, який має зробити вступник при підготовці самої пропозиції у відповідності до запропонованої структури. Разом з тим, на фокус-групі представники приймальної комісії зазначили про зміну правил прийому до аспірантури в 2024 у відповідності до змін законодавства. Специфіка вступу до аспірантури також відображена у Програмі додаткового вступного випробування <http://surl.li/tfgyo>; <http://surl.li/foyoz>. Передбачено 4 завдання для виконання. Пропонується загальноекономічні теми мікро- та макро- рівня. Література програми 2024 року вже містить більшу кількість нових джерел на відміну від програми 2023 року. Разом з тим, відсутні англomовні сучасні джерела іноземних авторів. ЕГ рекомендує пропонувати вступникам використовувати при підготовці сучасні англomовні джерела. На сайті розміщена програма вступного випробування <http://surl.li/tfhiz>; <http://surl.li/fkblkd>. Завдання представлені наступними темами: Стратегія підприємства та комунікації, Антикризисова діяльність підприємства, Інноваційне забезпечення функціонування підприємства, Економіка праці, Адаптивна економіка, Макроекономіка. Отже програма не в повній мірі враховує зміст та специфіку ОНП 2023 року. ЕГ рекомендує удосконалити програму вступного іспиту та передбачити додаткові теми, які передують вивченню дисциплін, що зазначені в ОНП. Зокрема, посилено представлено складову аналітики, моделювання, загальної економічної підготовки. Програми також не містять критерії оцінювання. ЕГ рекомендує додати критерії оцінювання завдань. Крім того, програма вступних випробувань не містить серед джерел сучасних праць зарубіжних науковців. ЕГ рекомендує додати такі.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Зарахування результатів навчання, отриманих в інших закладах, регламентується Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю <https://cutt.ly/fDzgtJU>; Положенням про академічну мобільність <https://cutt.ly/vDzhwld> у розділі Визнання результатів навчання за програмою академічної мобільності, Тимчасовим положенням про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів <http://surl.li/fncee>, Положенням про порядок переведення (поновлення) студентів, які навчалися у вищих навчальних закладах Донецької та Луганської областей, на навчання до НАУ <https://cutt.ly/QDzgBz3>. Випадків зазначеного визнання та перезарахування не було. В Положенні про академічну мобільність перезарахування дисциплін відбувається на підставі наступного критерія: "Під час участі у програмах академічної мобільності, здобувач вищої освіти Університету, за попереднім затвердженням у відповідному деканаті/дирекції, можуть слухати навчальні курси, які будуть перезараховані як обов'язкові, якщо їхній зміст та/або результати, отримані компетенції і обсяг співпадають з відповідними навчальними дисциплінами в Університеті не менш ніж на 60%". ЕГ рекомендує удосконалити підхід до співставлення дисциплін для зарахування. В Положенні зазначено також наступне: "Рекомендована кількість кредитів, які студент має отримати під час участі у програмі кредитної мобільності, становить 30 кредитів ЄКТС за семестр, але не менше ніж 24 кредити ЄКТС за семестр, та 60 кредитів ЄКТС за рік, але не менш ніж 48 кредитів ЄКТС за рік, чи відповідна їм кількість кредитів інших країн, якщо інше не передбачене договорами про академічну мобільність. В реальності дуже важко знайти можливості академічної мобільності для здобувачів, щоб так співпадали ОП. ЕГ рекомендує також адаптувати цю вимогу до реальної ситуації, спираючись на академічну різницю, яка передбачена у обсязі 15 кредитів ЄКТС, та вибірковість дисциплін.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Основним документом, що регламентує питання визнання результатів навчання в системі неформальної освіти в закладі є Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти НАУ <http://surl.li/eisif>. Додаткові аспекти регулює Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю <https://cutt.ly/fDzgtJU>. Положенням передбачено можливість перезарахування результатів навчання в системі неформальної освіти - до 25% обсягу освітніх компонентів ОП. Крім того, в Положенні також зазначено, що визнання результатів в системі неформальної освіти розповсюджується тільки на нормативні дисципліни. Разом з тим, у випадку академічної мобільності (у випадку паралельного навчання закордоном) студенти можуть перезараховувати вибіркові дисципліни, в тому числі через систему неформальної освіти (у випадку наявності довідки тощо). Тож такий пункт обмежує здобувачів у можливостях використання

неформальної освіти у такому формулюванні. ЕГ рекомендує переглянути даний пункт Положення. Самі ж аспіранти ОНП активно долучаються до системи неформальної освіти, вивчають різні курси та розвивають додаткові навички. Про досвід розказав на фокус-групі Мальнов Д. (курси на UdeMy, Prometheus). Здобувачі згадали про пропозиції від викладача перезарахувати курси з академічного письма з дисципліни Академічне письмо англійською мовою (English academic writing). Біличенко М. зазначив про проходження курсу з академічного письма в системі неформальної освіти (на Coursera). Аспірант надав сертифікат, який було враховано, та були нараховані відповідні бали. Також аспіранти долучаються до міжнародних проектів Ерасмус+. Про такий досвід зазначив Зібницький І., зокрема він відвідав 4 модулі в рамках Жана моне в 2023 році, отримав сертифікати. Він також зазначив, що ці сертифікати надали можливість отримати йому додаткові бали. Також здобувачі зазначили, що інформація про додаткові курси надається викладачами, розміщується в гугл-класі. Сертифікати про проходження курсів в системі неформальної освіти розміщується на сайті кафедри <http://surl.li/rmwfc>

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильною стороною програми є зацікавленість здобувачів неформальною освітою за підтримки НПП. Сертифікати про проходження курсів в системі неформальної освіти розміщуються на сайті кафедри

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

У програмі додаткового вступного іспиту відсутні англійські сучасні джерела літератури (закордонних авторів). ЕГ рекомендує пропонувати вступникам використовувати при підготовці сучасні англійські джерела. Програма та теми вступного іспиту не в повній мірі враховує зміст та специфіку ОНП. ЕГ рекомендує до наступної вступної кампанії удосконалити програму вступного іспиту та передбачити додаткові теми, які передують вивченню дисциплін, що зазначені в ОНП. Програми також не містять критерії оцінювання. ЕГ рекомендує додати критерії оцінювання завдань в наступному році. В Положенні зазначено наступне: "Рекомендована кількість кредитів, які студент має отримати під час участі у програмі кредитної мобільності, становить 30 кредитів ЄКТС за семестр, але не менше ніж 24 кредити ЄКТС за семестр, та 60 кредитів ЄКТС за рік, але не менш ніж 48 кредитів ЄКТС за рік..." В реальності дуже важко знайти можливості академічної мобільності для здобувачів, щоб так співпадали ОП, навіть з урахуванням права реалізації здобувачів на вибір дисциплін, в тому числі в закладі партнері. ЕГ рекомендує адаптувати цю вимогу до реальної ситуації, спираючись на академічну різницю, яка передбачена у обсязі 15 кредитів ЄКТС. В Положенні також зазначено, що визнання результатів в системі неформальної освіти розповсюджується тільки на нормативні дисципліни. Разом з тим, у випадку академічної мобільності (у випадку паралельного навчання) студенти можуть перезараховувати вибіркові дисципліни, в тому числі через систему неформальної освіти. Тож такий пункт обмежує здобувачів у можливостях використання неформальної освіти для зарахування вивчених дисциплін в інших закладах. ЕГ рекомендує переглянути даний пункт в поточному році.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОНП Економіка за критерієм відповідає рівню В, оскільки програма узгоджена за підкритерієм 3.1, має частову неузгодженість за підкритеріями 3.2-3.4. Правила вступу є зрозумілими, прозорими та чіткими, не містять дискримінаційних положень. В закладі розроблені нормативні документи, які регламентують процедури визнання результатів, отриманих в системі неформальної освіти та в інших закладах освіти; разом з тим ці положення потребують удосконалення для розширення можливостей здобувачів, що може бути реалізовано протягом року.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми і методи навчання, які використовуються на ОНП «Економіка» деталізовано у робочих програмах освітніх компонентів, які викладаються на ОНП, а також у силабусах вибіркових дисциплін. Їх застосування регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу в НАУ» та Положенням про підготовку здобувачів ВО ступеня

доктора філософії та доктора наук у НАУ. На зустрічі з ЕГ викладачі підтвердили використання у навчальному процесі ряду методів навчання: мозковий штурм (Л. Дротянко), інтерактивні інструменти GoogleDocs (О. Ковтун). Елементи реалізації студентоцентрованого підходу в НАУ забезпечуються шляхом проведення щорічних моніторингових заходів, зокрема опитування здобувачів (<http://surl.li/gyrfq>). На зустрічі з ЕГ здобувачі підтвердили участь в такому опитуванні. Результати останнього такого опитування, проведеного у 2024р., засвідчили високий та середній рівень задоволеності здобувачів ОП навчанням (84,62% з опитаних). Реалізація принципу академічної свободи в НАУ розкривається у «Положенні про організацію освітнього процесу в НАУ», зокрема стосовно здобувачів у п. 6.1, викладачів – п. 7.4. Під час зустрічі зі здобувачами ОП було підтверджено, що вони користуються принципом академічної свободи під час вибору навчальних дисциплін. Під час зустрічей здобувачі та випускники ОНП відзначили високий методичний рівень викладання дисциплін з англійської мови (ОК1.4.1, ОК1.4.2) – викладач О. Ковтун. На зустрічі з ЕГ викладачі ОП (Н. Васюткіна, Л. Дротянко, Т. Сімкова) підтвердили, що можуть вільно обговорювати покращення якості ОНП, пропонування вибіркового дисциплін (С. Пілецька) тощо. Водночас на ОНП при викладанні ОК «Математичні методи, моделі та інформаційні технології у наукових дослідженнях», яка забезпечує набуття здобувачами інформаційно-комунікативних та аналітичних СК і відповідних ПРН відсутній такий вид навчальних занять як лабораторне заняття, хоча під час огляду матеріально-технічної бази було представлено наявність комп'ютерного класу, який може використовувати випускова кафедра економіки повітряного транспорту, або можливість використання хмарних версій програмного забезпечення. Викладач (С. Пілецька) зазначила, що у навчальному процесі будуть використовуватись різні спеціалізовані програмні засоби відкритого доступу (Statista, R, Matlab, SQL, PowerBI). Натомість ЕГ виявила, що їх перелік (крім MS Excel), порядок вивчення за темами не були конкретизовані ні у РП даної ОК, ні у таблиці 1 ВСО. Під час резервної зустрічі ЕГ виявила, що наразі у навчальному процесі за ОНП широко використовуються цифрові інструменти Google, а не ліцензійні продукти Microsoft, зокрема Excel. ЕГ звертає увагу, що розвиток практичних навиків обробки економічних даних, проведення імітаційних експериментів із застосуванням спеціалізованого програмного забезпечення (що відповідає змісту ПРН04 та ПРН11) найкращим чином можна реалізувати шляхом проведення лабораторних занять.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час зустрічі зі здобувачами ОНП підтверджено факт отримання ними перед початком навчання або на першому занятті актуальної інформації щодо цілей, змісту та ПРН, порядку і критеріїв в оцінювання за окремими ОК на ОП. Під час зустрічі з викладачами також підтверджено надання ними такої інформації на першому занятті з ОК, також дана інформація розміщується на відповідних курсах на платформі Google Classroom (Н. Васюткіна). Гарант ОНП О. Ареф'єва повідомила, що на першому занятті надають здобувачам РП ОК, де розміщено відповідну інформацію, які також оприлюднено на інтернет-сторінці кафедри економіки повітряного транспорту, а завідувач відділу аспірантури та докторантури А. Лелеченко повідомила, що силабуси вибіркового компонент розміщені на сторінці відділу аспірантури та докторантури. ЕГ констатує, що РП обов'язкових ОК, які містять дану інформацію, розміщено у вільному доступі на сторінці кафедри економіки повітряного транспорту (<http://surl.li/rmwfc>), а також у відповідному розділі Інституційного репозиторію НАУ <http://surl.li/lbtbo>, а силабуси вибіркового компонент розміщено на сторінці відділу аспірантури та докторантури (<http://surl.li/fjuox>). Під час огляду на резервній зустрічі використовуваної в НАУ платформи Google Classroom також підтверджено, що викладачі серед контенту ОК розміщують в електронному вигляді РП і методичне забезпечення, які містять інформацію про зміст, цілі та РПН. Загальна інформація про порядок і критерії оцінювання в ЗВО міститься в Положенні про організацію та проведення поточного і семестрового контролю у НАУ, яке розміщено на сторінці «Положення» офіційного сайту (<http://surl.li/eisif>). Крім того, здобувачі мають змогу ознайомитися з інформацією про види підсумкового контролю (екзамен, диф. залік) з розкладу екзаменаційної сесії, який розміщується в електронному вигляді на інтернет-сторінці відділу аспірантури та докторантури (<http://asdoc.nau.edu.ua>) у розділі «Розклад занять». Вивчення силабусів вибіркового ОК (<http://surl.li/fjuox>) засвідчило, що по дисципліні «Технології формування бізнес-моделі авіапідприємства на конкурентних ринках», формою контролю передбачено іспит, хоча згідно ОНП і НП має бути диф. залік. Перегляд індивідуальних навчальних планів показав, що за даною дисципліною визначений диф. залік (Богатирьов Є.). Серед дисциплін загальноуніверситетського і фахового вибору дублюється дисципліна кафедри «Актуальні проблеми реструктуризації бізнес-структур» без зазначення обмеження вибору для здобувачів ОНП «Економіка». ЕГ рекомендує для коректності внести таку інформацію. На сторінці кафедри економіки повітряного транспорту не оприлюднено силабус вибіркової дисципліни «Актуальні проблеми стратегічного та антикризового управління», який розміщений тільки на відповідній сторінці відділу аспірантури та докторантури. ЕГ рекомендує більш уважно перевіряти інформацію, яка викладається на сайт для здобувачів та узгоджувати інформацію на всіх веб-ресурсах.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

В ході зустрічей зі здобувачами і випускниками ОНП було підтверджено факт залучення їх до наукової роботи у ході навчального процесу шляхом участі у наукових конференціях, підготовки і публікації наукових статей і тез, публікації колективних монографій (<https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/34889>). Створено Наукову школу «Економіка та управління економічними системами і процесами підприємств повітряного транспорту» під керівництвом гаранта ОНП Ареф'євої О.В., що сприяє систематизації наукових досліджень аспірантів і їх наукових керівників. В

ОНП передбачено ОК, яка забезпечує набуття універсальних навичок дослідника (ОК1.2.1), ОК дослідницького спрямування з галузі економіки (ОК1.3.1, ОК1.3.4.). В ході зустрічі ЕГ з викладачами і керівниками ОНП, а також під час резервної зустрічі було підтверджено, що аспірантам надається можливість під час навчального процесу виконувати завдання, які дотичні до тематики їх дисертаційних робіт, а викладачі використовують результати власної наукової роботи, стажувань (О.Ареф'єва, О. Ковтун, Н. Васюткіна, Т. Дудка). Викладачі за потреби можуть надавати консультативну підтримку аспірантам щодо використання програмного забезпечення для аналітики і моделювання даних за темою дисертації (О. Пілецька, Н. Касьянова). Здобувачі ОНП долучалися до виконання НДР, зокрема кафедри економіки повітряного транспорту: «Управління сталим розвитком інтеграційних процесів підприємств повітряного транспорту в міжнародному просторі» (2018-2022рр.) та «Мотиваційне управління економічними системами в умовах інтелектуально-цифрової трансформації» (2021-2023 рр.). Назви і зміст вибіркових компонент професійного вибору за ОНП дотичні до тематики дисертаційних робіт здобувачів ОНП. Серед ОК ОНП виділено ОК1.5.1 «Фахова науково-педагогічна практика», яка за назвою покликана забезпечити поєднання наукової та педагогічної складових практичної підготовки аспірантів, натомість у Рекомендаціях щодо її організації та проведення в НАУ (<http://surl.li/fumku>), зокрема в описі її мети і завдань (п. 3) та змісту (п. 5) не конкретизовано особливості реалізації наукової складової, дотичної до тематики наукових досліджень аспірантів ОНП. Хоча під час зустрічі з викладачами і науковими керівниками ОНП було отримано інформацію, що вони спрямовують здобувачів готувати навчально-методичні матеріали за тематикою, спираючись на результати дисертаційного дослідження. Здобувачам надається можливість паралельно з виконанням освітньої складової публікувати наукові статті у фаховому збірнику наукових праць НАУ з економічних наук «Проблеми системного підходу в економіці» (<http://www.psaе-jrnl.nau.in.ua/>), а також у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій, виконуючи наукову складову ОНП. Залученню здобувачів до наукової роботи під час навчання сприяє активна діяльність Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених НАУ <http://ysa.nau.edu.ua/>

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Питання оновлення змісту ОК на ОНП регулюється Методичними рекомендаціями щодо розроблення робочих програм дисциплін з підготовки здобувачів ступеня доктора філософії у НАУ (<http://surl.li/fwpfr>), де у п.3.6 передбачено, що робочі програми підлягають щорічному перегляду шляхом обговорення її змісту на засіданні кафедри-розробника. За підсумками попередньої акредитаційної експертизи до ОНП 2023 р. було введено нові навчальні дисципліни для оволодіння глибинними знаннями зі спеціальності: ОК «Економіка знань», ОК «Інноваційний розвиток економіки», ОК «Математичні методи, моделі та інформ. технології у наукових дослідженнях» (з актуальною літературою). Вивчення ЕГ робочих програм інших ОК показало, що за рішеннями невідпускних кафедр було залишено без змін робочі програми, складені у 2021-2022 роках, зокрема ОК «Філософія науки та інновацій» (викладач Л. Дротянко), ОК «Інноваційні методи прийняття рішень в соціотехнічних та соціокультурних системах» (викладач Д. Шевчук), ОК «Когнітивні технології прогнозування стану соціотехнічних та соціокультурних систем» (викладачі Д. Шевчук, А. Гончаренко). Детальне вивчення змісту цих РП показало відсутність у них опису передбачених в ОНП СК і ПРН. Виявлено, що дисципліна ОК «Проектний консалтинг» викладається також і для здобувачів магістерської ОП «Економіка підприємства», а її робоча програма є практично ідентичною за змістом. У п. 3.3 «Інформаційні ресурси в інтернеті» робочої програми ОК «Когнітивні технології прогнозування стану соціотехнічних та соціокультурних систем» виявлено посилання на російський інтернет-ресурс. Під час зустрічі з викладачами ОНП було отримано інформацію, що вони під час викладання дисциплін (О. Ареф'єва, С. Пілецька, Н. Васюткіна, Т. Сімкова) використовують результати власних наукових досліджень, участі у наукових заходах, підвищення кваліфікації, закордонних стажувань тощо. Вивчення наданих ЕГ робочих програм обов'язкових компонент ОНП нефахового спрямування засвідчило, що зустрічаються непоодинокі факти подання у переліку літератури джерел, які датуються періодами, що перевищують останні 5 років, також надається переважно незначна кількість (1-3) посилань на власні праці викладачів відповідних ОК. На зустрічі ЕГ з адміністративним персоналом ЗВО начальник відділу моніторингу якості вищої освіти А. Гігун повідомив про щорічне проведення моніторингу якості освітньої діяльності з позицій формальних критеріїв відповідно до міжнародних стандартів, натомість завідувач аспірантури та докторантури (А. Лелечко) та в.о. декана факультету економіки та бізнес-адміністрування (С. Петровська) зауважили, що змістовне наповнення ОНП обговорюється на радах якості факультету та університету. Таким чином, ЕГ рекомендує кафедрам, які викладають зазначені дисципліни, оновити їх у відповідності до матриці ОНП Економіка, внести відповідні СК, ПРН, які забезпечуються; актуалізувати джерела літератури, використовувати власні наукові надбання за прикладом дисциплін кафедри економіки повітряного транспорту.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Університетом заключено понад 200 угод про співпрацю із зарубіжними ЗВО-партнерами, прийнято Стратегію інтернаціоналізації співробітництва (<http://surl.li/sdjj>). Діяльність, яка пов'язана з інтернаціоналізацією ЗВО, координується Інститутом міжнародного співробітництва і освіти (<http://imco.nau.edu.ua/>) На зустрічі з ЕГ заступник директора Інституту Д. Бугайко повідомив про постійне інформування учасників освітнього процесу про міжнародні можливості шляхом контактування з деканами і завідувачами кафедр, розміщення на інтернет-сторінці актуальної інформації, ЗВО реалізовує проекти в рамках міжнародних програм Erasmus+ і Melvana. Здобувач В. Резнік мав досвід отримання подвійного диплому у Вроцлавському університеті логістики транспорту та наразі

залучається науковим керівником (Д. Бугайко) до підготовки публікації у зарубіжному виданні та грантової діяльності за темою дисертації. Згідно з наданою Д. Бугайко довідкою про міжнародну діяльність кафедри економіки повітряного транспорту підтверджено, що гарант ОНП Ареф'єва О.В. у 2022р. викладала в Сілезькому технологічному університеті (Польща), а міжнародні наукові стажування протягом останніх 5 років пройшли викладачі кафедри (О. Ареф'єва, О.Вовк, С. Пілецька, А. Ковальчук, Н. Сафонік, Н. Васюткіна, Т. Сімкова, К. Антоненко). Також О. Ареф'єва та С. Пілецька є членами міжнародної організації «Polskie towarzystwo ekonomiczne oddział w częstochowie» (Польща), а О. Вовк є постійним членом комісії з інноваційних методів в освіті, створену в рамках діяльності Українського національного комітету Міжнародної торгової палати (ICC UKRAINE). Запрошуються закордонні спікери для проведення онлан-лекцій здобувачам різних рівнів, що висвітлюється на сторінці кафедри економіки повітряного транспорту у вкладці «Новини» (<https://febanau.pythonanywhere.com/index3>). Починаючи з 2010 року постійними членами програмного комітету та учасниками кафедральної Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами» є науковці із зарубіжних університетів-партнерів (Leshek Woźniak, Aleksandra Kuzior, Aleksy Kwilinski, Iryna Heiets, Bogusław Łazarz, Cersosimo Francesc, Jan Kaźmierczak). ЗВО організує мовні курси з вивчення іноземної мови. Здобувачі також інформуються про можливості участі у програмах зовнішньої академічної мобільності через органи студентського самоврядування. Здобувач І. Зібицький брав участь у програмах Erasmus+ (модулі Жана Моне). В рамках укладених ЗВО угод про співпрацю із зарубіжними партнерами здобувачі також мають змогу брати участь у міжнародній кредитній академічній мобільності. ЗВО також забезпечив доступ учасникам освітнього процесу до наукометричних баз Scopus і Web of Science та ін., що було підтверджено директором бібліотеки ЗВО В. Вахнован під час огляду матеріально-технічної бази. Викладачі мають досвід публікації наукових праць у зарубіжних виданнях, які індексуються у міжнародних наукометричних базах Scopus і Web of Science.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

На ОП використовуються різні форми інформування здобувачів (через викладача, куратора, офіційний сайт, корпоративну систему дистанційного навчання Google Classroom) щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. На зустрічі з ЕГ викладачі підтвердили використання у навчальному процесі ряду методів навчання: мозковий штурм (Л. Дротянко), інструменти спільної роботи GoogleDocs (О. Ковтун) тощо. Поєднанню навчання і досліджень сприяє створена наукова школа гаранта ОНП проф. О. Ареф'євої, що дозволяє систематизувати напрями наукових досліджень аспірантів та їх наукових керівників. Здобувачі ОНП долучаються до виконання науково-дослідних робіт кафедри економіки повітряного транспорту. Аспірантам надається можливість паралельно з виконанням освітньої складової публікувати наукові статті у фаховому збірнику наукових праць НАУ з економічних наук «Проблеми системного підходу в економіці»

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

У РП ОК1.3.4 «Математичні методи, моделі та інформаційні технології у наукових дослідженнях», яка забезпечує набуття аналітичних компетентностей, відсутній такий вид навчальних занять як лабораторні заняття, обмеженим є перелік необхідного спеціалізованого програмного забезпечення. Рекомендовано до початку наступного н.р. модернізувати робочу програму ОК1.3.4 та її навчально-методичне забезпечення, впровадити практику проведення лабораторних занять, розширити перелік пропонованого до вивчення спеціалізованого програмного забезпечення. Існує невідповідність між формами підсумкового контролю, зазначеними у силабусах окремих вибіркових дисциплін («Технології формування бізнес-моделі авіапідприємства на конкурентних ринках») і передбаченими в ОНП, а також неповне оприлюднення силабусів за фаховим вибором на сторінці кафедри економіки повітряного транспорту. Рекомендовано до початку процесу вибору дисциплін на наступний н.р. забезпечити відповідність форм підсумкового контролю у силабусах та ОНП, забезпечити повноту їх оприлюднення на сторінці кафедри економіки повітряного транспорту. Наявне дублювання вибіркової дисципліни кафедри економіки повітряного транспорту «Актуальні проблеми реструктуризації бізнес-структур» у каталогах загальноуніверситетського і фахового вибору без зазначення обмеження вибору для здобувачів ОНП «Економіка» по загальному вибору. Рекомендовано до початку процесу вибору дисциплін на наступний н.р. забезпечити коректність подання інформації для здобувачів ОНП. У «Рекомендаціях щодо організації та проведення фахової науково-педагогічної практики здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) ступеня доктора філософії в НАУ» не конкретизовано особливості реалізації наукової складової, дотичної до тематики наукових досліджень аспірантів ОНП. Рекомендовано до початку наступного н.р. деталізувати у нормативних документах НАУ особливості реалізації наукової складової, дотичної до тематики наукових досліджень аспірантів ОНП під час проведення науково-педагогічної практики для аспірантів. У робочих програмах ОК «Циклу з оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями» не деталізовано зміст СК і ПРН згідно з відповідними матрицями ОНП. ОК1.3.5 за назвою і змістом дублюється на магістерському та освітньо-науковому рівнях. У РП ОК1.1.3 присутнє посилання на російський інтернет-ресурс. Рекомендовано до початку нового н.р. забезпечити відповідність СК і ПРН, які визначені у матрицях ОНП та у РП ОК, усунути дублювання змісту РП ОК1.3.5 для здобувачів другого і третього рівнів вищої освіти, виключити в ОК1.1.3 посилання на російський інтернет-ресурс

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Освітня програма має високий рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритерієм 4.5, достатній рівень узгодженості за підкритеріями 4.1-4.4: усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання, ЗВО забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП, навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією ЗВО. ЕГ вважає можливим стверджувати, що вказані недоліки не є критичними з позицій забезпечення якості ОП та можуть бути усунуті ЗВО у поточному або до початку наступного навчального року.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання за різними видами навчальної роботи деталізовано у ряді нормативних документів ЗВО: Положення про організацію та проведення поточного і семестрового контролю п.1.4. (<https://cutt.ly/CChK7tF>), Положення про організацію освітнього процесу в НАУ (<https://cutt.ly/hwp31xJP>) та Методич. рекомендації щодо розроблення робочих програм навчальних дисциплін з підготовки здобувачів ступеня доктора філософії у НАУ (<http://surl.li/fwprfr>), Рекомендаціях щодо організації та проведення фахової науково-педагогічної практики ЗВО третього (освітньо-наукового) ступеня доктора філософії в НАУ (<http://surl.li/fumku>). Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль. Конкретні форми проведення поточного контролю, критерії й система оцінювання знань студентів визначаються робочою навчальною програмою дисципліни. Використовувані форми контрольних заходів представлено в ОНП (п. 2. Перелік ОК та їх логічна послідовність), а також у навчальному плані, робочих програмах навчальних дисциплін, силабусах вибіркових дисциплін. На ОНП серед форм контрольних заходів передбачено диференц. заліки або семестрові екзамени. На зустрічі з ЕГ начальник відділу моніторингу якості вищої освіти А. Гігун повідомив, що відвідування іспитів є обов'язковим для здобувачів, натомість здобувачка ОНП І. Лункіна повідомила, що вона за час навчання не відвідувала іспитів, а отримувала оцінку за результатами поточних активностей. На зустрічі зі здобувачами підтверджено, що їм зрозумілі форми контрольних заходів і критерії оцінювання за накопичувальною 100-бальною шкалою (В. Храпач, П. Вовк, О. Гнатюк). На зустрічах із НПП та здобувачами, а також під час огляду МТБ було підтверджено, що інформація про форми контрольних заходів, критерії оцінювання доводиться до здобувачів на першому занятті (О. Ареф'єва), а також через систему дистанційного навчання на базі Google Classroom (Н. Васюткіна). В ході навчального процесу викладачі завчасно нагадують здобувачам про форми і особливості проведення підсумкового контролю з дисципліни. Також дана інформація міститься у вільному доступі на інтернет-сторінці відділу аспірантури та докторантури, також оприлюднюються графіки сесій, зокрема для здобувачів вечірньої форми навчання, силабуси вибіркових дисциплін. На сторінці кафедри економіки повітряного транспорту у вкладці «Підготовка докторів філософії» (<http://surl.li/rmwfc>) оприлюднюються робочі програми обов'язкових дисциплін, графік консультацій для аспірантів, анкети і результати опитувань. Результати останнього опитування здобувачів у 2024 р. показали високий (76,92%) і достатній (23,08%) рівень об'єктивності оцінювання навчальних досягнень. В робочих програмах зазначена національна система оцінювання, якої не існує. ЕГ рекомендує уточнити та вказати шкалу НАУ. В РП дисциплін зазначений чіткий розподіл балів по формам оцінювання. Проте відсутні критерії оцінювання. ЕГ рекомендує додати критерії оцінювання результатів навчання по видам діяльності.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти зі спеціальністю 051 Економіка для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти від 10.05.2022р. №424 передбачає "Форми атестації здобувачів вищої освіти" та "Вимоги до дисертації на здобуття ступеня доктора філософії". Але у змісті ОНП 2023 року не синхронізовано відповідно до положень Стандартта вимоги до дисертації доктора філософії для здобувачів даної ОНП. Також не конкретизовано обсяг основного тексту дисертації, що передбачено п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44. Також в ОНП у п. 4. "Наукова складова" у графі «Форма контролю» для здобувачів на четвертому році підготовки зазначено «Надання висновку

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження». Тоді як згідно з п. 21 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19.05.2023 р. № 502) «Протягом строку навчання в аспірантурі (ад'юнктурі) аспірант (ад'юнкт) повинен підготувати дисертацію та пройти процедуру атестації разовою спеціалізованою вченою радою на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації». А згідно п. 25 цього Порядку процес підготовки до публічного захисту має розпочатися не пізніше ніж протягом дев'яти місяців до завершення нормативного строку навчання за акредитованою освітньо-науковою програмою. Відповідно, це має знайти відображення і в Індивідуальному плані наукової роботи здобувача. Разом з тим в НАУ у липні 2023 року введено в дію Положення про атестацію здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук (<http://surl.li/fumhd>), що імплементує останні зміни нормативної бази щодо підготовки та атестації здобувачів ступеня доктора філософії, а завідувач аспірантури та докторантури НАУ А. Лелеченко на зустрічі з ЕГ повідомила про методичне консультування гарантів з цього приводу, відповідна презентація розміщена на сторінці відділу за посиланням: <http://asdoc.nau.edu.ua/golovne-menu/atestacz%D1%96ya-asp%D1%96grant%D1%96v-ta-doktorant%D1%96v> . Оприлюднення інформації про створення і діяльність разових спецрад із захисту дисертацій здобувачів ступеня доктора філософії в НАУ відбувається на інтернет-сторінці Вченої ради (<http://vchenarada.nau.edu.ua/zdobuttya/spetsializovani-vcheni-radi-phd/>). На основі спілкування з представниками фокус-груп, вивчення додаткових джерел відкритого доступу ЕГ виявила, що за період реалізації ОНП на базі НАУ відбувся лише один захист дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з економіки - Лісковича Н.Ю. у 2021 році, а відповідні матеріали оприлюднено за посиланням: <http://surl.li/tldkl>

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Внутрішня нормативна база НАУ щодо правил проведення контрольних заходів включає: Положення про організацію освітнього процесу в НАУ (<https://cutt.ly/2RhNTnp>), Положення про організацію та проведення поточного і семестрового контролю (<https://cutt.ly/zRhc0yA>) п. 2.11, Методичні рекомендації щодо розроблення робочих програм навчальних дисциплін з підготовки здобувачів ступеня доктора філософії у НАУ (<https://cutt.ly/zRWUQEB>), Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у НАУ (<https://cutt.ly/dDvzE1I>) і оприлюднена на сайті ЗВО (<http://surl.li/eisif>), зокрема на сторінці відділу аспірантури та докторантури (<http://surl.li/fumhd>). Забезпеченню прозорості процесу оцінювання здобувачів та об'єктивності екзаменаторів під час іспитів у ЗВО сприяє формування комісії з 3 осіб, які приймають колегіальні рішення щодо кінцевої оцінки, а також затвердження звітів з фахової науково-педагогічної практики на засіданні кафедри наукового керівника з колегіальним узгодженням оцінки (ЕГ вибірково вивчила скан-копії звітів з фахової науково-педагогічної практики). Згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в НАУ» (<https://cutt.ly/J4H4yFx>) передбачено, що форми проведення поточного контролю під час навчальних занять, критерії й система оцінювання знань студентів визначаються робочою навчальною програмою дисципліни. Вивчення ЕГ змісту завантажених до Звіту про СО ОНП 2023 року та відповідних їй робочих програм обов'язкових дисциплін показало, що у п. 4. «Рейтингова система оцінювання набутих здобувачем знань і умінь» деталізується накопичувальний підхід до оцінювання активностей здобувачів на практичних заняттях, за виконання семестрової контрольної роботи, диф. залік або іспит. Під час дистанційного навчання здобувачів за ОНП поточний та підсумковий контролю здійснюються з використанням корпоративної платформи Google Classroom, а також відеоконференцій Google Meet, що було підтверджено на зустрічі зі здобувачами ОНП. Під час резервної зустрічі ЕГ було продемонстровано (О. Ареф'єва, Н. Васюткіна), що освітній контент курсів, розміщених на цій платформі містить методи, критерії оцінювання, засоби діагностики результатів навчання. Процедура врегулювання конфліктних ситуацій в ЗВО закладена у «Положенні про запобігання та протидію булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту в НАУ <https://bit.ly/3iDIdxD> та Положенні про комісію з правопорушень НАУ <https://cutt.ly/5DxTTLd>. На зустрічі з ЕГ викладачі і здобувачі, наукове товариство аспірантів, адміністрація ЗВО підтвердили ознайомленість з механізмом врегулювання конфліктних ситуацій, але фактів необ'єктивного оцінювання, конфлікту інтересів, оскарження результатів контрольних заходів під час реалізації ОНП не було. Процедура апеляції результатів оцінювання детально описана у пп. 2.32-2.34, а повторного проходження контрольних заходів у пп. 3.2-3.7 «Положення про організацію та проведення поточного і семестрового контролю» (<http://surl.li/eisif>).

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацию цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Внутрішніми нормативними документами, які регулюють дотримання академічної доброчесності в НАУ є: Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату в НАУ (<https://cutt.ly/lCh18xJ>), Порядок перевірки академічних та наукових текстів на плагіат (<https://cutt.ly/rCh15zN>), Положення про порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти (<https://cutt.ly/AChoivi>). Інформація про стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності надається здобувачам гарантом ОНП, викладачами, науковими керівниками, зі змісту навчальних курсів, РП і силабусів дисциплін, тематичних семінарів,

запрошення зовнішніх лекторів тощо. Запроваджено практику підписання здобувачами та НПП в обов'язковому порядку Декларації про дотримання академічної доброчесності здобувача вищої освіти НАУ та Декларації про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічного, наукового, педагогічного працівника НАУ (за формами, які розміщені у розділі «Академічна доброчесність» <https://cutt.ly/HCUMzi3>). На зустрічі з ЕГ здобувачі підтвердили, що викладачі та наукові керівники приділяють значну увагу поширенню принципів академічної доброчесності у навчальному і науковому процесі. На кафедрі економіки повітряного транспорту на постійній основі на початку кожного семестру проводиться науково-практичний семінар на тему академічної доброчесності під керівництвом С. Пілецької. На зустрічі з НПП Легенький М. викладач ОК «Правове забезпечення наукових досліджень», вчений секретар НАУ підтвердив виділення окремої теми «Академічна доброчесність», де розглядаються питання відповідальності за порушення академічної доброчесності, формуються навички використання засобів перевірки на академічний плагіат тощо. А.Сімахова повідомила, що на факультеті проводиться вебінар для студентів і аспірантів щодо популяризації доброчесності і просування бренду науковця. Фокус-групи підтвердили, що для протидії академічному плагіату ЗВО використовує онлайн-сервіс Unicheck, який дозволяє перевіряти наявність заповнень у текстових документах. Перевірці на ознаки плагіату засобами сервісу підлягають наукові статті, тези та дисертації здобувачів. Існує практика надання здобувачам можливості самостійної перевірки на плагіат власних наукових праць у бібліотеці ЗВО. З липня 2024 року ЗВО планує перейти на використання нового онлайн-сервісу для перевірки на наявність текстових збігів StrikePlagiarism. У ЗВО функціонує мережевий сервіс відкритого доступу «Репозитарій НАУ» <https://er.nau.edu.ua/>, де розміщуються у вільному доступі публікації викладачів і аспірантів, а також дисертації. У Положенні про виявлення та запобігання академічному плагіату в НАУ (<https://cutt.ly/lCh18xJ>) - розділ 4 "Академічна відповідальність за плагіат" серед видів такої відповідальності передбачено: відмова у присудженні наукового ступеня, відрахування здобувача з університету. Фактів порушення академічної доброчесності на ОНП «Економіка» ЕГ не встановлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

З 1 курсу навчання здобувачами в рамках вивчення ОК1.2.1, зокрема модулю «Правове забезпечення наукових досліджень», вивчаються питання дотримання академічної доброчесності, особливостей перевірки наукових праць на наявність академічного плагіату. Запроваджена у ЗВО практика підписання здобувачами першого курсу та НПП Декларацій про академічну доброчесність. Здійснюється проведення на постійній основі кафедрою економіки повітряного транспорту на початку кожного семестру науково-практичного семінару на тематику академічної доброчесності

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

У п. 3 ОНП 2023 "Форма атестації здобувачів вищої освіти" не конкретизовано передбачені Стандартом вищої освіти для здобувачів третього рівня зі спеціальності 051 Економіка вимоги до дисертації на здобуття ступеня доктора філософії, а також відсутня деталізація вимог до обсягу основного тексту дисертації. Рекомендовано до початку нового н.р. провести синхронізацію змісту вимог до дисертації здобувачів в ОНП з відповідними вимогами, передбаченими Стандартом вищої освіти для здобувачів третього рівня зі спеціальності 051 Економіка, а також конкретизувати обсяг основного тексту дисертації доктора філософії за вказаною спеціальністю в НАУ. У п. 4 ОНП «Наукова складова» не імplementовано актуальні зміни у нормативно-правовій базі підготовки та атестації докторів філософії (прийняті у 2022-2023рр.), що передбачають проведення підсумкової атестації у формі захисту дисертації доктора філософії у разовій спецраді до завершення нормативного терміну навчання здобувача. Рекомендовано до початку нового н.р. привести у відповідність з чинним законодавством положення ОНП 2023р. та індивідуальний план, враховуючи вимогу, що «процес підготовки до публічного захисту має розпочатися не пізніше ніж протягом дев'яти місяців до завершення нормативного строку навчання».

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Освітня програма має високий рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 5.3 та 5.4, достатній рівень узгодженості за підкритеріями 5.1 та 5.2: форми контрольних заходів є чіткими та зрозумілими для здобувачів, правила проведення контрольних заходів є доступними для усіх учасників освітнього процесу, ЗВО визначено зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності. ЕГ вважає можливим стверджувати, що вказані недоліки не є критичними з позицій забезпечення якості ОП та можуть бути усунуті ЗВО до початку наступного навчального року.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

В ході проведення акредитаційної експертизи встановлено, що добір НПП для викладання на програмі є в повній мірі умотивованим - академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних у реалізації ОНП «Економіка» відповідає ОК, які вони викладають. Це забезпечує досягнення визначених програмою цілей та ПРН для здійснення випусниками ОНП проф. діяльності. Позитивним моментом є те, що всі НПП, задіяні на ОНП, постійно підвищують свою кваліфікацію та проходять стажування з питань професійної діяльності та викладання, використовують можливості неформальної освіти для розвитку своїх викладацьких компетентностей. Усі НПП, залучені до освітнього процесу за ОНП «Економіка» демонструють відповідність більше ніж 4 підпунктам п.38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. П'ятеро викладачів і наукових керівників задіяних на ОНП (Ареф'єва О.В., Вовк О.М., Пілецька С.Т., Ковальчук А.М., Васюткіна Н.В.) за останні 5 років пройшли міжнародні стажування (<http://surl.li/tmeto>), що дозволяє їм імплементувати європейські практики в освітньо-науковий процес за ОНП «Економіка» задля досягнення визначених цілей ОНП. Також НПП беруть участь у діяльності професійних громадських організацій (Українська академія наук, ВГО «Українська Асоціація Економістів-Міжнародників», ГО «Прогресивні», ГО «Міжнародна фундація науковців та освітян», польське економічне товариство «PTE O/CZĘSTOCHOWA», АЕНУ зі спеціальності «Економіка транспорту»), що дозволяє їм впроваджувати здобутий експертний досвід при викладанні дисциплін загальнонаукової та професійної підготовки за ОНП «Економіка». ЕГ на основі вивчення даних таблиці 2 Звіту про СО ОНП та наданої ЗВО в порядку запиту на додаткову інформації, звернула увагу, що викладач ОК1.3.4 «Математичні методи, моделі та інформаційні технології у наукових дослідженнях» (С. Пілецька) за освітою, науковими публікаціями не відповідає ліцензійним вимогам до викладання даної дисципліни. Серед наданих ЕГ документів як відповідь на запит на додаткову інформацію щодо її участі у наукових стажуваннях та неформальній освіті дотичним до змісту даної дисципліни є лише сертифікат про проходження курсу «Word та Excel: інструменти та лайфхаки» на платформі Prometheus. Також встановлено часткову невідповідність викладачів ОК1.1.2 «Інноваційні методи прийняття рішень в соціотехнічних та соціокультурних системах» (Шевчук Д.О.) та ОК1.1.3 «Когнітивні технології прогнозування стану соціотехнічних та соціокультурних систем» (Гончаренко А.В.) в частині відсутності публікацій та інших позицій Ліцензійних умов, що підтверджують їх компетентності у сфері дослідження соціокультурних систем, що передбачено назвою та змістом цих ОК. ЕГ рекомендує зазначеним викладачам пройти підвищення кваліфікації (стажування), а також опублікувати наукові праці за напрямом викладання дисциплін до початку нового навч. року.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний добір викладачів НАУ здійснюється на основі «Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у НАУ» <https://cutt.ly/BwxGIfA6>, що регламентує процедуру конкурсного відбору та перелік документів, які подають претенденти на участь у конкурсі. Під час зустрічі 8 начальник відділу кадрів А. Кушнірук зазначила, що при прийнятті на роботу проводиться перевірка відповідності документів кандидатів про освіту, наукові ступені та вчені звання профілю відповідної кафедри та спеціальності, беруться до уваги наявність та кількість публікацій, монографій і підручників, перелік показників активності згідно Ліцензійних вимог, підвищення кваліфікації. Ректором ЗВО створюється конкурсна комісія, яка розглядає подані на конкурс документи та рекомендує строк (від 1 до 5 років), на який доцільно підписати контракт з НПП. Надалі розгляд кандидатури відбувається на кафедрі та факультеті, де є відповідна вакансія. Висновки кафедри та рекомендації вченої ради факультету щодо обрання осіб на посади професора і завідувача кафедри передаються до конкурсної комісії, яка готує рекомендації на розгляд вченої ради НАУ. Призначення на посаду декана рекомендується ректором ЗВО та голосується колективом факультету. Останній конкурсний відбір НПП на ОНП «Економіка» був проведений у 2023 році у зв'язку із завершенням строкового трудового договору. Також серед вимог до кандидатів на вакантні місця професора, доцента, старшого викладача передбачено вимоги до стажу роботи, а додатковими кваліфікаційними вимогами, які враховуються під час проведення конкурсного відбору, є: наявність сертифікату відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти з мов країн Європейського Союзу, публікацій у наукових виданнях, індексованих у базах Scopus та Web of Science, наявність навчання або стажування у країнах ОЕСР та або ЄС, керівництво аспірантами або консультування докторантів. Вимоги до претендентів на посади викладача/асистента дозволяють займати такі посади аспірантам ще під час навчання в аспірантурі ЗВО за профілем кафедри і спеціальності після завершення освітньої складової ОНП. Порядок проведення та інформацію про оголошення конкурсу розміщено у відкритому доступі на офіційному сайті ЗВО на сторінці «Конкурс на заміщення вакантних посад» <http://surl.li/gsfm>, що робить умови проведення конкурсного відбору відкритими як для внутрішніх, так і для зовнішніх зацікавлених осіб. При відборі наукового керівника враховують відповідність кола його наукових інтересів тематиці дисертаційного дослідження аспіранта, його рівень професійної активності.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

НАУ та кафедра економіки повітряного транспорту активно залучають роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу і до співпраці по даній ОНП. Так, на зустрічі з ЕГ роботодавці, які представляють бізнес, академічну спільноту, громадські організації, установи НАН, відзначили, що приймають активну участь у обговоренні змісту даної ОНП та програмних результатів навчання, зокрема: Брюховецька Н.Ю. – Інститут економіки промисловості НАН України, Григорак М.Ю. – КПІ ім. Ігоря Сікорського (раніше працювала на кафедрі економіки повітряного транспорту), Полоус В.А. – ТОВ «БерсенУкркорп»; Прохорова В.В. – ННІ Українська інженерно-педагогічна академія Харківського Національного університету ім. Каразіна; Заводовський С.В. – Голова ради роботодавців ФЕБА НАУ, Department of Commerce Посольства США в Україні, Кучеренко О.О. – Слобожанський комбінат будівельних матеріалів; Франчук О.Г. – Асоціація «Аеропорти України» цивільної авіації. В ході зустрічі роботодавці зробили акценти на тому, що ознайомлені з даною ОНП, плідно співпрацюють з науково-педагогічним колективом, зокрема гарантом ОНП О. Ареф'євою, висловили думки щодо перспектив вдосконалення підготовки майбутніх докторів філософії. Так, В. Прохорова підтвердила факт проведення спільних наукових конференцій, залучення до них здобувачів, співпрацю щодо рецензування наукових праць, публікації у наукових виданнях. Н. Брюховецька зазначила, що ОНП 2023 р. враховує зауваження попередньої акредитації, її установа може приймати аспірантів на практику, залучається до організації наукової конференції кафедри. М. Григорак відзначила, що ОНП 2023р. передбачає поглиблення економіко-математичних знань здобувачів. С.Заводовський звернув увагу, що в рамках ради роботодавців факультету до обговорення ОНП залучаються роботодавці, звернув увагу, що роль авіаційної галузі у відбудові України буде значною, і програма має велике значення для підготовки фахівців. О. Кучеренко зазначив, що його підприємство співпрацює з НАУ щодо проведення практики здобувачів, в період дефіциту кадрів готовий залучати випускників. О. Франчук підтвердив, що проводив лекцію для здобувачів кафедри економіки повітряного транспорту щодо впровадження норм ЄС в аеропортах України, також зазначив, що випускники даної ОНП будуть потрібні на ринку праці. Загалом роботодавці підкреслили, що зацікавлені у подальшій співпраці з кафедрою економіки повітряного транспорту щодо реалізації ОНП «Економіка». Також представники потенційних роботодавців рецензували ОНП (Т. Власенко – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, С. Степура – ТОВ «Тест», В. Ляшенко – Академія економічних наук, І. Бураковський – НУ «Києво-Могилянська Академія», А. Kuzior – Politechnika Śląska) та наголосили на її сильних сторонах. Також на фокус-групі були присутні представники наукової школи О. Ареф'євої (доктори економічних наук З. Побережна, О. Вовк, Н. Васюткіна), які наразі працюють в НАУ та налаштовані до продовження активної співпраці з групою забезпечення щодо підвищення якості ОНП.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

На ОНП існує практика залучення професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців до освітнього процесу, а також до наукових заходів, які проводяться кафедрою економіки повітряного транспорту та НАУ загалом. Зокрема віце-президент Асоціації «Аеропорти України» цивільної авіації О. Франчук на зустрічі ЕГ з роботодавцями підтвердив, що проводив лекцію для здобувачів кафедри економіки повітряного транспорту з питань впровадження норм ЄС в аеропортах України (<http://surl.li/qqley>). На сторінці кафедри економіки повітряного транспорту на сайті НАУ у вкладці «Новини кафедри» (<http://surl.li/ryufg>) оприлюднено інформацію про низку заходів, які проводилися із залученням практиків та експертів, зокрема авіаційної галузі, протягом останніх трьох навчальних років. Зокрема, до таких зустрічей долучилися: заступник директора ТОВ «АЛЬТОРІС» <https://rb.gy/goscpz>; заступник директора з економічних питань ТОВ «МАРШАЛЛ ТАБАКО» <https://rb.gy/pzketo>; прендставник НІСД <https://rb.gy/d7agpl>; а також відомі менеджери, експерти і практики авіаційної галузі: <http://surl.li/fqupd>, <https://rb.gy/ism5j9>, <http://surl.li/fqupd>, <https://rb.gy/pq1khh>, <https://rb.gy/9ggo92>, <http://surl.li/qq1fb>; керівник експертної групи з питань транскордонного співробітництва Директорату регіональної політики <http://surl.li/fqups>; провідні наукові співробітники «ІЕП НАНУ» <http://surl.li/fquql> та Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М.Птухи <http://surl.li/qq1zg>; експерт авіаційної галузі; операційний директор ТОВ «Кейнас Груп» <https://rb.gy/ejkh7y>; спеціаліст із залучення молодих талантів і бренду роботодавця «PwC Україна» <https://rb.gy/go7onv>; головний економіст Першої Української логістичної компанії <http://surl.li/qqlep>; бізнес-аналітик StarNavі <https://cutt.ly/Fwo1zeeO>. Здобувачі ОНП підтвердили факт залучення до занять, які проводилися роботодавцями, професіоналами-практиками. Згадали періоди та теми цікавих лекцій.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

НАУ забезпечує сприятливі умови для професійного розвитку викладачів, зокрема через створення власних програм підвищення кваліфікації. Підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників НАУ регламентується Положенням про підвищення кваліфікації (стажування) НПП НАУ (<https://rb.gy/gawvok>), в якому відзначаються види, форми, організація, зміст, термін і періодичність підвищення кваліфікації (стажування) НПП. Під час зустрічей ЕГ з фокус-групами було підтверджено (Н. Гізун), що в НПП мають пройти підвищення кваліфікації (стажування) не рідше ніж один раз за 5 років обсягом не менше 6 кредитів ЄКТС. Дотримання строків підвищення кваліфікації контролюється навчально-методичним відділом НАУ, який веде реєстри викладачів на предмет дотримання термінів проведення підвищення кваліфікації. ЗВО розробив Положення щодо визнання результатів підвищення кваліфікації, неформальної освіти, здобутих в інших закладах, зокрема зарубіжних. В.о. директора Інституту неперервної освіти НАУ С. Мізюк відзначила наявність в ЗВО курсів з підвищення кваліфікації для НПП та проходження курсів професійного спрямування, зокрема з економічних напрямів, у яких можуть брати участь і аспіранти з отриманням сертифікатів. Обсяг таких курсів становить 160-170 год, терміном близько 1 місяця, але для викладачів і аспірантів НАУ вони є платними; ціна становить 7-8 тис. грн. Також організуються мовні

курси, зокрема з можливістю участі аспірантів залежно від їх спеціалізації, зокрема у галузі економіки. Заступник директора Навчально-науково інституту міжнародного співробітництва та освіти НАУ Д. Бутайко відзначив високу активність НПП і здобувачів кафедри економіки повітряного транспорту щодо участі у міжнародних програмах підвищення кваліфікації (стажування), надавши ЕГ відповідну довідку (<http://surl.li/tmeto>). Здобувачі підтвердили обізнаність з можливостями підвищення кваліфікації (стажування), але зазначили, що використовують для таких цілей переважно онлайн-платформи професійного розвитку. НПП (С. Пілецька) та гарант ОНП (О. Ареф'єва) під час зустрічей з ЕГ розповіли, що проходили спеціалізовані курси, організовані в Навчально-науковим Інститутом неперервної освіти НАУ на безкоштовній основі, що допомогло їм отримати необхідні знання і навички, зокрема цифрові, для організації дистанційного навчання і викладання, використання математичних програм, що сприяло підвищенню якості викладання дисциплін в умовах пандемії та повномасштабної війни. Також гарант ОНП О. Ареф'єва повідомила, що на основі укладеної угоди про співпрацю з Сілезьким технологічним університетом (м. Глівіце, Польща) НПП та аспіранти мають можливість безкоштовної публікації наукових статей у наукових виданнях даного закладу, а також апробації результатів наукових досліджень на спільних міжнародних конференціях.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Стимулювання розвитку викладацької майстерності в НАУ здійснюється згідно з такими нормативними документами: Статут НАУ, Положення про преміювання працівників НАУ (<https://cutt.ly/mwo1gYn1>), Колективний договір (<http://surl.li/sdnh>), Положення про рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників та навчальних структурних підрозділів НАУ (<https://rb.gy/bouzot>). Особлива увага у ЗВО приділяється підвищенню рівня публікаційної активності НПП. Згідно п. 3.20 Колективного договору НПП, які опублікували наукові праці у виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus або Web of Science, виплачується премія. Факт отримання такої премії підтвердили НПП, залучені до реалізації ОНП «Економіка» (С. Пілецька, О. Ареф'єва, О. Ковтун, Н. Касьянова, Л. Дротянко). Також науковим керівникам здобувачів, які достроково захистили дисертацію виплачується премія (О. Ковтун, Л. Дротянко). ЗВО надає можливість для НПП брати участь у програмах підвищення кваліфікації (стажування), зокрема у зарубіжних, що на зустрічі з ЕГ підтвердили О. Ковтун (академічне письмо англійською мовою, участь у проєктах МОН), Н. Васюткіна (інноваційні освітні технології, бренд науковця, емоційний інтелект), А. Сімахова (діджитал інструменти, цифровізація економіки), Т. Сімкова (академічна доброчесність), Т. Дудка (інформаційні технології в освітньому процесі), О. Ареф'єва (академічна доброчесність, викладання у польському університеті, участь в громадських організаціях, членство у Польському економічному товаристві), С. Пілецька (академічна доброчесність, методика розроблення навчальних планів, членство у Польському економічному товаристві). Також Т. Дудка відзначила, що ЗВО на постійній основі через сайт та електронні адреси інформує НПП та аспірантів про можливості участі у різних освітніх, наукових і громадських заходах НАУ з різноманітної тематики, зокрема, окремі заходи проводяться англійською мовою, що дозволяє розвинути мовні компетентності. Також з боку ЗВО проводиться нематеріальне заохочення НПП шляхом нагородження подяками, грамотами, іншими відзнаками, які стимулюють розвиток їх викладацької майстерності. На зустрічі з менеджментом, Гнатюк С.А. зазначив про проведення конкурсів, які визначають найкращі посібники, підручники, монографії серед науковців (конкурс проводився до початку війни). Згідно розділу 5 Положення про рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників та навчальних структурних підрозділів НАУ (<https://rb.gy/bouzot>): «Результати рейтингової оцінки застосовуються під час прийняття рішень щодо: морального та матеріального заохочення НПП Університету; конкурсного відбору на заміщення вакантних посад НПП тощо», але на зустрічах з фокус-групами не було отримано підтверджень отримання морального чи матеріального заохочення за підсумками такого рейтингування.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Більшість викладачів і наукових керівників задіяних на ОНП за останні 5 років пройшли міжнародні стажування, активно брали участь у діяльності професійних громадських організацій. ЗВО на постійній основі преміює НПП за публікації наукових праць у виданнях, які індексуються у наукометричних базах Scopus або Web of Science, а також наукових керівників за достроковий захист дисертацій аспірантами. ЗВО через офіційний сайт та електронні адреси інформує НПП та аспірантів про можливості участі у різних освітніх, наукових і громадських заходах НАУ; окремі заходи проводяться англійською мовою, що дозволяє розвивати мовні компетентності. Роботодавці та інші стейкхолдери залучаються до освітнього процесу (проводять аудиторні заняття), до наукової роботи, надаючи можливість НПП, науковим керівникам і здобувачам брати участь у спільних конференціях, готувати публікації тез і статей у фахових наукових виданнях тощо; за необхідності, організують науково-педагогічну практику. В НАУ працюють представники наукової школи О. Ареф'євої (доктори економічних наук З. Побережна, О. Вовк, Н. Васюткіна), які продовжують співпрацювати щодо підвищення якості на ОНП "Економіка"

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Невідповідність Ліцензійним вимогам за освітою, науковими публікаціями, рівнем підвищення кваліфікації викладача ОК1.3.4, часткова невідповідність викладачів ОК1.1.2 та ОК1.1.3. Рекомендовано викладачам ОК1.3.4, ОК1.1.2 та ОК1.1.3 до початку наступного н.р. забезпечити відповідність Ліцензійним вимогам, зокрема пройшовши підвищення кваліфікації (стажування), підготувати наукові праці відповідно до змісту вказаних ОК. Частина курсів професійного і мовного спрямування, які пропонуються для НПП та аспірантів Інститутом неперервної освіти НАУ є платними, що обмежує їх доступ до розвитку професійних і мовних компетентностей. Рекомендовано для НПП і аспірантів НАУ за ОНП "Економіка" за їх запитом організувати безкоштовні курси професійного і мовного спрямування. Відсутність прикладів морального чи матеріального заохочення НПП за підсумками щорічного рейтингування. Рекомендовано враховувати результати рейтингування НПП при прийнятті рішень щодо морального чи матеріального заохочення НПП.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Освітня програма має високий рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 6.3-6.6, достатній рівень узгодженості за підкритеріями 6.1 та 6.2: ЗВО залучає роботодавців, професіоналів-практиків, експертів галузі до організації та реалізації освітнього процесу, сприяє професійному розвитку викладачів, стимулює розвиток їх викладацької майстерності. ЕГ вважає можливим стверджувати, що вказані недоліки не є критичними з позицій забезпечення якості ОП та можуть бути усунуті ЗВО до початку наступного навчального року.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час онлайн зустрічей було виявлено, що заклад надає 0,5% для фінансування діяльності Студентського самоврядування, а саме соціально-культурних, наукових заходів та інших студентських ініціатив. Голова студентського самоврядування запевнив, що зазначеного обсягу коштів цілком вистачає для діяльності ССВ. Також було виявлено, що заклад мотивує представників НПП до наукової діяльності та публікування праць шляхом фінансового заохочення в розмірі до п'яти тисяч гривень на колектив авторів. Аспіранти мають можливість отримати фінансування у розмірі не більше 50% від вартості навчання для оплати відряджень, проведення наукових досліджень, закупок необхідного обладнання тощо, що було виявлено під зустрічі з представниками ССВ та менеджментом НАУ. Здобувачі освіти мають можливість приймати участь у грантових проектах. Фінансові звіти знаходяться у вільному доступі на сайті закладу <https://cutt.ly/8wBAUzdl>. Учасники освітнього процесу мають доступ до бібліотеки, яка періодично оновлюється та поповнюється літературними джерелами. Бібліотека, навчальні аудиторії, комп'ютерні класи оснащені сучасним мультимедійним обладнанням, що позитивно відображається на рівні засвоєння навчального матеріалу. Разом з тим, навчання зараз проходить дистанційно. В ОНП 2023 року була додана ОК Математичні методи, моделі та інформаційні технології, яка передбачає використання відповідного спеціалізованого програмного забезпечення для обробки даних побудови емпіричних моделей дослідження, яке було відсутнє попередньо. ЕГ рекомендує запровадити на ОНП використання відповідних програмних продуктів.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

У Національному авіаційному університеті створено сучасну та безпечну інфраструктуру для забезпечення освітньо-наукового процесу, яка сприяє досягненню визначених цілей та результатів. Академічна спільнота має доступ до різноманітних послуг на безоплатній основі. Серед них: читальні зали бібліотеки, оснащені мультимедійним обладнанням, кріслами-мішками (розміри читальних залів дозволяють використовувати їх для проведення різноманітних наукових та соціальних заходів). Комп'ютерні класи оснащені необхідною організаційною технікою та можуть бути використані учасниками освітнього процесу на безоплатній основі. Також доступні Е-каталог, Е-база матеріалів з періодики, а також інструменти для пошуку, такі як Edanz Learning Lab, Scopus, ScienceDirect та інші. На сайті закладу надано доступ до репозитарію <http://surl.li/szvcpr> Для проведення культурно-масових заходів заклад використовує Центр культури та мистецтв. Він оснащений необхідним обладнанням для проведення соціально-культурних заходів та студентських ініціатив. Центр харчування Національного авіаційного університету - це великий сучасний комплекс з кафе, їдальнею, кондитерським цехом та буфетами, завдання яких забезпечити студентів та працівників якісним харчуванням. Здобувачі відмітили, що ціни на продукцію є доступними. За врахування фізкультурно-оздоровчих потреб відповідає спортивний комплекс закладу, на базі якого також діє клуб

спортивного більярду «Авіатор». Таким чином, потреби учасників освітнього процесу задовольняються завдяки створеному в університеті освітньому середовищу. Студенти та працівники мають доступ до навчальних, наукових, виробничих, культурно-освітніх та оздоровчих баз університету, гуртожитків. Структурні підрозділи покриваються точками доступу до мережі WI-FI з максимальною швидкістю мережі 1 Gbit/sec.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

ЕГ виявила, що заклад забезпечує безпечні та комфортні умови перебування усіх учасників освітнього процесу. Будівлі закладу оснащені укриттями на випадок повітряної тривоги. В навчальних корпусах та в будівлях гуртожитків на видних місцях розміщені евакуаційні плани, які є чіткими та зрозумілими; також присутня система пожежної безпеки. В закладі створені та функціонують відділи, які відповідають за безпеку : відділ цивільного захисту, пожежної та екологічної безпеки, відділ охорони праці, відділ безпекової діяльності. Під час інтерв'ю з учасниками освітнього процесу було виявлено, що студенти та працівники закладу добре проінформовані стосовно протоколу дій на випадок надзвичайних ситуацій. В закладі проходять навчальні заходи щодо цивільної оборони та пожежної безпеки. Психологічний супровід здійснюється штатним психологом на базі сектору психолого-педагогічної роботи на безоплатній основі, що було підтверджено під час акредитації на фокус групі з допоміжним персоналом, а саме з представниками психологічного сектору. Skorистатись послугами психолога можуть всі учасники освітнього процесу, включаючи НПП, адміністрація, допоміжний персонал, здобувачі. В закладі діє структурний підрозділ «Авіаційний медичний центр НАУ», в якому надають медичні послуги для працівників та здобувачів. Також на базі закладу діють наукові школи <http://surl.li/gwscrp>, мета яких створити відповідне наукове середовище, допомогти молодим вченим з публікаціями в журналах та апробацією результатів досліджень на наукових конференціях. На зараз здобувачі даної ОНП навчаються у дистанційному форматі.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ЕГ виявила, що заклад комунікує зі здобувачами шляхом використання різноманітних месенджерів, платформ Google та Moodle, збирає пропозиції та отримує зворотний зв'язок шляхом опитувань, круглих столів, як в онлайн, так і в очному форматі. В разі виникнення потреби організується зустріч з кафедрами, відділом аспірантури та докторантури та представниками інших відділів в онлайн форматі або в очному. Окрім цього, в закладі використовуються анонімні скриньки довіри, як у фізичному, так і в електронному вигляді. Платформою для комунікацій між адміністрацією закладу та здобувачами освіти за потреби виступають представники студентського самоврядування або наукової спільноти, що було підтверджено під час зустрічі ЕГ зі ССВ та здобувачами. З урахуванням діджиталізації та навчання в онлайн форматі використання електронних опитувань для збору інформації та розповсюдження її у каналах месенджерів є досить ефективним. Під час навчального процесу студентам надається безкоштовний доступ до необхідного програмного забезпечення, найчастіше використовують інструменти та сервіси Google.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Під час огляду матеріально-технічної бази було виявлено, що навчальні корпуси, бібліотека та гуртожитки оснащені пандусами для комфортного доступу осіб з особливими освітніми потребами. В закладі на першому поверсі розташовані туалетні кімнати, які спеціально обладнані для осіб з особливими потребами. Для зручності в закладі встановлені вказівники напрямку руху до спеціально обладнаних туалетних кімнат та сховищ. Для забезпечення доступу до сховища осіб з особливими потребами використовуються підставні пандуси. Гарант зазначила, що на ОНП навчається особа з особливими потребами, та запевнила, що освітні послуги надаються з урахуванням особливостей здобувача. Здобувач не має фізичних обмежень у переміщенні. На ОНП не виявлені прецеденти булінгу чи не толерантного ставлення до учасників освітнього процесу.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Під час акредитації та онлайн інтерв'ювання було виявлено високий рівень обізнаності учасників освітнього процесу щодо прав та протоколів дій в разі виникнення конфліктних ситуацій. Порядок дій вирішення конфліктних ситуацій регламентуються Положенням про запобігання та протидію булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту в НАУ <https://bit.ly/zIDdxD> та Положенням про комісію з правопорушень НАУ <https://cutt.ly/5DxTTLd>. В разі виникнення конфліктних ситуацій їх вирішує Рада з якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Національного авіаційного

університету, діяльність якої регламентується положенням <http://surl.li/ajreu> ; до членів Ради входять представники студентського самоврядування, адміністрації, НПП, представники відділу аспірантури та докторантури. В закладі діє антикорупційна програма. Випадків конфліктних ситуацій на ОНП не було, як було зазначено здобувачами, НПП на фокус-групі.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Психологічний супровід здійснюється штатним психологом на базі сектору психолого-педагогічної роботи на безоплатній основі, що було підтверджено під час акредитації на фокус групі з допоміжним персоналом, а саме з представниками психологічного сектору. Скористатись послугами психолога можуть всі учасники освітнього процесу, включаючи НПП, адміністрація, допоміжний персонал, здобувачі.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

В ОНП 2023 року була додана ОК Математичні методи, моделі та інформаційні технології, яка передбачає використання відповідного спеціалізованого програмного забезпечення для обробки даних побудови емпіричних моделей дослідження. ЕГ рекомендує створити належні умови для використання програмних продуктів для роботи з даними в межах проведення досліджень вже в наступному навчальному році.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОНП Економіка за 7 критерієм відповідає рівню B, так як за підкритеріями 7.2-7.6 є повна відповідність вимогам та нормативним документам; встановлена частова невідповідність за підкритерієм 7,1 у зв'язку з необхідним використанням спеціалізованого програмного забезпечення для проведення досліджень. Заклад створює комфортні та безпечні умови для навчання, перебування; є наявна безкоштовна інфраструктура, пункти харчування, психологічної підтримки, медичної допомоги. Створені всі умови для навчання осіб з особливими потребами; середовище сприяє здійсненню наукових досліджень, публікуванню та апробації результатів, їх інтернаціоналізації; зазначені рекомендації можуть бути імplementовані вже з початку наступного навчального року

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

ЕГ встановила, що ЗВО дотримується процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП відповідно до «Положення про освітні програми Національного авіаційного університету» щорічно. Підставою для перегляду ОНП є ініціатива і пропозиції гаранта ОНП, аспірантів, роботодавців; результати оцінювання якості ОНП, в тому числі зовнішнього. Останнє оновлення відбулось у 2023 р. відповідно до зауважень і рекомендацій експертної комісії, наданих під час акредитації. Зокрема, удосконалено перелік спеціальних компетенцій, програмних результатів навчання, освітніх компонентів. Під час зустрічей ЕГ з представниками студентського самоврядування, наукової спільноти, аспірантами закладу освіти було з'ясовано, що відповідні правила та процедури є зрозумілими, позитивно сприймаються та послідовно виконуються всіма зацікавленими сторонами.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час зустрічі із ЕГ здобувачі вищої освіти підтвердили своє залучення до процесу перегляду ОНП шляхом участі у опитуваннях, можливості надати свої пропозиції через скриньки довіри, звернення до Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів, та молодих вчених НАУ, голова якого приймає участь у обговоренні та затвердженні

ОНП, навчальних та робочих навчальних планів. Опитування проводяться на різних рівнях (загальноуніверситетському, на рівні факультету, кафедри) з використанням Google форм. Результати опитувань публікуються на сайті <http://surl.li/rqosv>. На засіданні кафедри результати аналізуються, формулюються заходи з реалізації пропозицій щодо покращення ОНП. Зокрема, на сайті кафедри розміщено результати опитування аспірантів щодо якості ОНП <http://surl.li/gyrfg> (лютий 2024 року). Блок 2 містить для відповідей шкалу (Перевищує очікування, Так, Частово, Недостатньо, Ні). ЕГ прийшла до висновку, що така шкала є не доцільною для деяких питань, наприклад: "Чи реалізується принцип вибору освітніх компонентів?", або "Чи достатній на вашу думку перелік освітніх компонентів ОНП для успішної роботи в економічній сфері?" Також на сайті Університету розміщені ще одні результати опитування аспірантів (<http://surl.li/rqosv>). Не зазначено, хто проводив, але вказано період березень 2024 року. Зазначено в середині "ОПП", а не "ОНП". Питання є іншими, ніж в попередньому опитуванні, та розширюють інформацію щодо реалізації ОНП, забезпечення якості. Спираючись на зазначене, ЕГ рекомендує удосконалити шкали для оцінювання відповідей, скорегувати неточності при підготовці результатів.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

ЕГ визначає, що з метою забезпечення комплексного співробітництва університету із зацікавленими установами, організаціями та підприємствами створена Рада роботодавців Національного авіаційного університету, діяльність якої регламентується Положенням про Раду роботодавців Національного авіаційного університету <http://surl.li/bdqcj>. Роботодавці залучені до процесу перегляду ОНП та інших процедур забезпечення її якості, як партнери, про що свідчать результати зустрічі ЕГ з різними представниками. Зокрема, роботодавці приймають участь в опитуваннях щодо якості підготовки фахівців третього освітньо-наукового рівня спеціальності 051 «Економіка» з метою визначення критеріїв для якісної підготовки здобувачів відповідно до сучасних вимог ринку та тенденцій соціально-економічного розвитку <http://surl.li/hclfc>. Експертна оцінка роботодавців щодо програмних результатів навчання підтверджується наданими рецензіями (<http://surl.li/rwdom>; <http://surl.li/rwdow>; <http://surl.li/rwdpg>; <http://surl.li/rwdpu>). Деякі випускники за даною ОНП (Ліскович Н.Ю., Копча Ю.Ю.) працюють в НАУ.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

ЕГ під час зустрічей було виявлено, що випускники ОНП «Економіка» приймають активну участь у реалізації ОНП та співпрацюють із закладом; залучені до організації та проведення різноманітних наукових заходів, гостьових лекцій бакалаврського та магістерського рівнів (<https://cutt.ly/twon76Q8>, <https://cutt.ly/TwBODbUq>, <https://cutt.ly/NwBOD5MQ>). Декілька випускників за даною ОНП працюють у НАУ (Ліскович Н.Ю., Копча Ю.Ю.). Результати опитування випускників щодо якості освітньої діяльності на офіційному сайті не представлені.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

ЕГ встановила, що у НАУ створено Раду з якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Національного авіаційного університету <http://surl.li/ajreu>. Розділ "Результати моніторингу якості освіти", що є частиною сайту ЗВО, містить результати опитувань стейкхолдерів. Процедура перегляду ОНП відбувається до Положення про ОП НАУ <https://cutt.ly/wDx6A5r> (п.4.3) щорічно (або 2 рази на рік за належної аргументації) за результатами моніторингу: по завершенню реалізації ОК; по завершенню підсумкових атестацій ЗВО; за результатами вступної кампанії; за рішенням Ради з якості НАУ; після введення в дію нормативних документів університету, які регламентують процеси пов'язані з проектуванням та реалізацією ОНП; після введення в дію затверджених стандартів ВО/професійних стандартів. З моменту відкриття ОНП (2016) щороку проходить процедура оновлення. У 2023 р. оновлена ОНП згідно з результатами проходження акредитації (пр. №21 від 14.09.2023р., пр. ВР НАУ №8 від 20.09.2023 р.) <https://cutt.ly/ewVOWuzM>. враховуються пропозиції (пр. №19 04.09.2023р.) Власенко Т. про підвищення академічної мобільності ЗВО, Степура С. про використання економіко-математичних методів та моделей досліджень, Ляшенко В. про формування навичок у внутрішню та зовнішню міжкультурних комунікацій з використанням цифрових технологій, Бураковський І. про розширення переліку вибіркового ОК, наблизити їх до проблематики досліджень здобувачів, Кужіор А. про презентацію результатів досліджень англійською мовою, активізація публікацій в журналах Scopus і WoS, Храпач В. щодо розширення практики залучення висококваліфікованих професіоналів-практиків представників роботодавців до проведення аудиторних занять. Перезатверджена у 2023 р. ОНП порівняно із ОНП 2022 р. має наступні зміни: у складі основного фокусу ОНП додано ключові слова; інструменти та обладнання; удосконалено СК, ПРН; відбулися зміни у переліку ОК: Економіка знань (було Управління знаннями), Інноваційний розвиток економіки (було Стратегічне управління та інноваційний розвиток економіки), Математичні методи, моделі та інформаційні технології у наукових дослідженнях (було Антикризове та вартісно-орієнтоване управління), у ВК додано не фахову НД; удосконалено матрицю відповідності ПРН компонентам ОНП та матрицю забезпечення ПРН відповідним компонентам освітньої програми. При перегляді ОНП оптимізовано кількість та зміст додаткових СК та ПРН ЗВО.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час аналізу відомостей СО та в ході проведених зустрічей ЕГ встановила, що результати та рекомендації, отримані під час попередньої акредитації, були взяті до уваги за наступними напрямками: переглянуті ОК1.3.2; ОК1.3.3; ОК 1.3.4; удосконалені теми дисертаційних робіт ЗВО в рамках спеціальності 051 Економіка; оновлено літературу в робочих програмах; переглянуті програми основного та додаткового вступних іспитів до аспірантури за ОНП, оновлені та укладені договори про співпрацю з роботодавцями та зацікавленими особами <http://surl.li/kyuft>, кафедрою виконувалась НДР 0121U113066 (01.09.2021 – 31.12.2023) Мотиваційне управління економічними системами в умовах інтелектуально-цифровізаційної трансформації, до якої залучені всі ЗВО 4, 3, 2-го року навчання. За підсумками попередньої акредитаційної експертизи до ОНП 2023 р. введено нові навчальні дисципліни циклу з оволодіння глибокими знаннями зі спеціальності: ОК1.3.2 «Економіка знань», ОК1.3.3 «Інноваційний розвиток економіки», ОК1.3.4 «Математичні методи, моделі та інформаційні технології у наукових дослідженнях». Разом з тим, ОНП потребує подальшого змістовного удосконалення. Так, ОК Математичні методи, моделі та інформаційні технології у наукових дослідженнях (з кредити ЄКТС) покриває значну частину предметної області. ЕГ рекомендує розширити загальну підготовку здобувачів щодо інституціонального, історичного аналізу соціально-економічних явищ та процесів, міжнародної економіки. Проаналізувати зміст фахових інших дисциплін та забезпечити спрямованість на вивчення широкого спектру економічних явищ та процесів, забезпечити відповідність предметної області спеціальності "Економіка".

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Під час спілкування з представниками академічної спільноти ЕГ переконалася, що учасники академічної спільноти включені у процес розроблення, затвердження та моніторингу ОНП. Пропозиції обговорюються на засіданнях кафедри, Вченої ради. Забезпечення якості на ОНП, її розвиток здійснюється в рамках функціонування ряду нормативних документів, зокрема, Положенням про систему забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності. Координацію роботи університету та його підрозділів, спрямовану на забезпечення ефективного функціонування та удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, здійснює Рада з якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Національного авіаційного університету, яка здійснює свою діяльність відповідно до Положення <http://surl.li/ajreu>. Також в закладі працює декілька відділів, що сприяють формуванню культури якості в закладі; серед таких можна відзначити наступні: відділ моніторингу якості освіти <http://surl.li/bdvez>, відділ аспірантури та докторантури <http://asdoc.nau.edu.ua/>, відділ науково технічної -інформації <http://surl.li/tmews>. Разом з тим, в ОНП у п. 4. "Наукова складова" у графі «Форма контролю» для здобувачів на четвертому році підготовки зазначено «Надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження». Тоді як згідно з п. 21 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19.05.2023 р. № 502) «Протягом строку навчання в аспірантурі (ад'юнктурі) аспірант (ад'юнкнт) повинен підготувати дисертацію та пройти процедуру атестації разовою спеціалізованою вченою радою на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації». А згідно п. 25 цього Порядку процес підготовки до публічного захисту має розпочатися не пізніше ніж протягом дев'яти місяців до завершення нормативного строку навчання за акредитованою освітньо-науковою програмою. Відповідно, це має знайти відображення і в Індивідуальному плані наукової роботи здобувача. Разом з тим, в НАУ у липні 2023 року введено в дію Положення про атестацію здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук (<http://surl.li/fumhd>), що імплементує останні зміни нормативної бази щодо підготовки та атестації здобувачів ступеня доктора філософії, а завідувач аспірантури та докторантури НАУ А. Лелеченко на зустрічі з ЕГ повідомила про методичне консультування гарантів з цього приводу, відповідна презентація розміщена на стрінці відділу за посиланням: <http://asdoc.nau.edu.ua/golovne-menu/atestacz%D1%96ya-asp%D1%96rant%D1%96v-ta-doktorant%D1%96v>.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

У НАУ створено Раду з якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Національного авіаційного університету. Розділ "Результати моніторингу якості освіти", що є частиною сайту ЗВО, містить результати опитувань різних стейкхолдерів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

На офіційному сайті в таблиці, яка містить інформацію про результати обговорення проєкту ОНП у стовпчику «Пропозиції стейкхолдерів» представлені рецензії, відгуки на ОНП, а не інформація про пропозиції. Також у цій таблиці відсутня інформація про результати обговорення ОНП. ЕГ рекомендує опубліковувати результати обговорення ОНП, імплементовані рекомендації та зауваження. Анкета опитування аспірантів містить нерелевантну шкалу. ЕГ рекомендує удосконалити анкету для опитування здобувачів ВО при наступному моніторингу якості на програмі. В ОНП також не відображені вимоги до дисертації на здобуття ступеня доктора філософії та не враховані останні зміни Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19.05.2023 р. № 502). ЕГ рекомендує врахувати в ОНП останні зміни Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19.05.2023 р. № 502) щодо форми контролю та прописати вимоги до дисертації зі Стандарту вищої освіти зі спеціальності Економіки третього рівня вищої освіти. Рекомендація щодо форми контролю має знайти відображення і в Індивідуальному плані наукової роботи здобувача вже з наступного навчального року.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

За критерієм 8 ОНП відповідає рівню В. Присутня частова невідповідність за підкритерієм 8.2, 8.7; підкритерій 8.4 не відповідає повністю вимогам через відсутність на сайті закладу пропозицій стейкхолдерів та результатів її опрацювання. Разом з тим, встановлено повну відповідність Критерію 8.1.8.3,8.5,8.6 відповідають вимогам. В закладі існує чітка процедура розроблення, затвердження, моніторингу і періодичного перегляду освітніх програм, в тому числі через залучення зацікавлених сторін до їх перегляду; проводиться опитування різних стейкхолдерів; затверджено ряд нормативних документів, що сприяють розвитку системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Рекомендації не знижують суттєво якість на ОНП та можуть бути усунені протягом року. Останні зміни

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки учасників освітнього процесу визначено у відповідних нормативних документах НАУ, розміщених на сайті закладу (<http://surl.li/eisif>). Під час зустрічей ЕГ з фокус-групами було з'ясовано, що відповідні правила та процедури є зрозумілими, чіткими, послідовно виконуються всіма учасниками освітнього процесу. Під час акредитації було виявлено, що права та обов'язки учасників освітнього процесу регламентуються такими документами, як: Правила внутрішнього розпорядку НАУ <http://surl.li/adhpd>, Кодекс честі науково-педагогічного працівника та студента НАУ <http://surl.li/ajotn>, пам'ятка щодо зовнішнього вигляду <http://surl.li/ghlei>, Статут <https://bit.ly/3AllnV>, Колективний договір <https://bit.ly/zawASvN>, Положення про організацію освітнього процесу <https://cutt.ly/FRoQQKs>, Положення про формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти <https://bit.ly/3AgtjU1>, Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук <https://bit.ly/3V34n2O>, Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату <https://cutt.ly/NRoWxoI> тощо.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проєкт з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

ЕГ встановила, що на сайті ЗВО розміщуються проєкти ОНП, зокрема у 2024р. <http://surl.li/syxsu>, а також опубліковано ОНП за минулі роки. На сайті наявна форма для подання пропозицій та зауважень до проєкту ОНП <http://surl.li/syuem>. Однак не опубліковано документ з пропозиціями, внесеними стейкхолдерами за результатами громадських обговорень, зокрема, що прийнято, удосконалено, що відхилено. ЕГ рекомендує готувати та оприлюднювати такий документ

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та

компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Повну та достовірну інформацію про ОНП (включно з метою, очікуваними результатами, вимогами до вступу, компонентами, засобами моніторингу тощо) розміщено на сайті НАУ <http://surl.li/syyez> . У вільному доступі знаходяться силабуси з освітніх компонентів <http://surl.li/rmwfc> та робочі програми <http://surl.li/rmwfc> , навчальні плани для денної та заочної форми навчання <http://surl.li/rwmjl> .Усі зацікавлені особи мають змогу ознайомитися зі змістом ОНП на сайті.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильні сторони відсутні

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

На сайті не опубліковано документ з пропозиціями, внесеними стейкхолдерами за результатами громадських обговорень, зокрема , що прийнято, удосконалено, що відхилено. ЕГ рекомендує готувати та оприлюднювати такий документ при наступному перегляді ОНП

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

За критерієм 9 ОНП Економіка відповідає рівню В. Оскільки має повну узгодженість за пп. 9.1-9.2., а за підкритерієм 9.3 є часткова невідповідність. Заклад має чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, які є розміщеними у відритому доступі. Крім того, зацікавлені сторони мають вільний доступ до ОП, опису, силабусів, робочих програм та інших документів освітнього процесу. ЕГ констатує, що виявлені слабкі сторони не впливають суттєвим чином на якість реалізації ОНП та можуть бути усунені до наступного навчального року.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

На здобуття глибинних знань із спеціальності (групи спеціальностей), за якою (якими) аспірант (ад'юнкт) проводить дослідження, передбачено в ОНП 2023 року 18 кредитів ЄКТС. Зокрема ОНП 2023 містить наступні ОК: "Інноваційні методи прийняття рішень в соціотехнічних та соціокультурних системах", "Когнітивні технології прогнозування стану соціотехнічних та соціокультурних систем", "Тенденції розвитку та сучасний міждисциплінарний науковий дискурс у галузі економіки", "Економіка знань", "Інноваційний розвиток економіки", "Математичні методи, моделі та інформаційні технології у наукових дослідженнях". Оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями здійснюється за рахунок ОК "Філософія науки та інновацій" (3 кредити ЄКТС), частково за рахунок ОК "Академічне письмо англійською мовою (English academic writing)" (3 кредити ЄКТС) та частково за рахунок ОК "Андрогогіка та інноваційні освітні технології вищої освіти" (3 кредити ЄКТС). Здобуття мовних компетентностей можливе за рахунок ОК "Англійська мова наукового спрямування" (3 кредити ЄКТС) та ОК "Академічне письмо англійською мовою (English academic writing)" (3 кредити ЄКТС). Набуття універсальних навичок дослідника можливе за рахунок цілої низки дисциплін: ОК "Правове, економічне та інформаційне забезпечення наукових досліджень" (6 кредитів ЄКТС), ОК "Андрогогіка та інноваційні освітні технології вищої освіти" (3 кредити ЄКТС), ОК "Математичні методи, моделі та інформаційні технології у наукових дослідженнях" (3 кредити ЄКТС) та ОК "Проектний консалтинг" (3 кредити ЄКТС). Таким чином, всі 4 складові в ОНП представлені в достатній кількості для формування необхідних компетентностей. ОНП поглиблено знайомить з методами досліджень через ОК Математичні методи, моделі та інформаційні технології у наукових дослідженнях, ОК Тенденції розвитку та сучасний міждисциплінарний науковий дискурс у галузі економіки, Когнітивні технології прогнозування стану соціотехнічних та соціокультурних систем. Для роботи науковця в міжнародному середовищі

передбачено формування мовних компетентностей через ОК Англійська мова наукового спрямування, ОК Академічне письмо англійською мовою (English academic writing). Потрібно зазначити, що зміст ОНП відповідає науковим інтересам аспірантів, оскільки запропоновані дисципліни є дійсно фундаментом для проведення досліджень - Розвиток інтелектуалізації капіталу підприємства в умовах цифрової економіки (Тарасюк Г), Розвиток підприємств в умовах формування креативної економіки (Сімков С.). Наукові інтереси аспірантів відслідковуються через опитування <http://surl.li/gyrfg>, які містять питання про освітні компоненти, їх професійну спрямованість. На питання "Рівень відповідності навчальної програми Вашим запитам щодо успішності реалізації наукового ступеня в економічній сфері", 92% відповіли, високий рівень, 8%- достатній <http://surl.li/gyrfg>.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

На етапі вступу абітурієнт може ознайомитись з науковими інтересами НПП <http://surl.li/fxepo> і звернутись з вмотивованою пропозицією. Аналіз тем досліджень аспірантів на відповідність напрямам наукових пошуків керівників дозволив прийти до наступних висновків <http://surl.li/rmwfc>. Ареф'єва О.В. має 5 аспірантів, теми досліджень узгоджуються з науковими інтересами керівника. Пілецька С.Т. має 3 аспіранти, теми дослідження - дотичні до наукових пошуків керівника. Вовк О.М. має 2 аспіранти, теми досліджень - дотичні до наукових інтересів керівника. Сімова Т.О. має 2 аспіранти, Касьянова Н.В. та Васюткіна Н.В. мають також по 2 аспіранти, Побережна З.М. - 2 аспіранти. Дослідження наукових керівників є дотичними до досліджень аспірантів, як і у випадку інших представників НПП, які мають по одному аспіранту. Представлені публікації є достатнім підґрунтям для створення відповідного наукового середовища для аспірантів. Теми охоплюють як макрорівень, так і мікрорівень економічних систем, пов'язані з дослідженнями інноваційної економіки, циркулярної, функціонування економіки в умовах невизначеності тощо. Також в системі надано інформацію щодо потенціалу створення разових рад по захисту здобувачів, що випускаються у 2024 році та 2025 році. Є аспірант, який завершив навчання, проте не захистив дисертацію, зазначивши, що через роботу зараз можливості захистити дисертацію немає (Зиз Д.О.).

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Результати наукових досліджень здобувачам можна презентувати на науково-практичних засіданнях гуртка "Дослідження напрямів розвитку економічних систем". Також можна здійснити апробацію на наукових заходах університету та опублікувати у фахових виданнях, доступних на офіційному сайті університету. Факультет ФЕБА також надає можливість представити свої дослідження на міжнародних конференціях та наукових семінарах. Здобувачі кафедри можуть вести дослідження в аспірантських кабінетах та представляти їхні результати на атестаціях. Аспіранти 2 рази на рік проходять атестацію, на якій відбувається публічне обговорення сильних та слабких сторін проведеного дослідження; зазначена процедура регламентується Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти Національного авіаційного університету <http://surl.li/iedcq>. Заклад надає фінансування для здійснення відряджень, придбання обладнання, програмного забезпечення для проведення науково-дослідницької діяльності, публікування та участь в конференціях в розмірі не більше п'ятидесяти відсотків від вартості навчання аспірантів, що було підтверджено представниками менеджменту закладу під час онлайн зустрічей. Аспіранти мають вільний та безоплатний доступ до дослідницьких лабораторій, комп'ютерних класів, репозитарію, бібліотеки, необхідної програмного забезпечення, спеціалізованих журналів та наукових видань.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

Основним механізмом інтеграції аспірантів в наукову спільноту є проведення міжнародних, всеукраїнських конференцій, круглих столів, міжнародних проектів. В закладі є процедури інформування здобувачів про можливості участі в міжнародних та всеукраїнських проектах, як було зазначено учасниками на фокус-групах. Студенти та аспіранти мають можливість приймати участь у програмі Erasmus+. В умовах повномасштабної війни діють певні обмеження на академічну мобільність представників чоловічої статі, проте заклад розвиває зв'язки та підписує угоди про співпрацю з міжнародними партнерами з метою реалізації і віртуальної академічної мобільності для всіх учасників. Викладачі закладу мають досвід викладання в іноземних ЗВО, участі у міжнародних конференціях, долучають до цих процесів аспірантів. В системі надано Довідку про міжнародну діяльність.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Вчені, які призначаються науковими керівниками аспірантів на ОНП, є активними дослідниками, що підтверджуються їх високою публікаційною активністю, участю у виконанні науково-дослідних тем кафедри, проходженням науково-педагогічних стажувань (в тому числі закордонних). Активна наукова робота проводиться в рамках сформованої у 2021 р. наукової школи проф. О.Ареф'євої, гаранта ОНП «Економіка та управління економічними системами і процесами підприємств повітряного транспорту», звіти про діяльність якої оприлюднено на сторінці кафедри економіки повітряного транспорту у вкладці «Підготовка докторів філософії» (<http://surl.li/gmwf>). Наукові керівники та аспіранти кафедри економіки повітряного транспорту долучалися до виконання науково-дослідних робіт кафедри «Мотиваційне управління економічними системами в умовах інтелектуально-цифровізаційної трансформації (№0121U113066, термін 01.09.2021-31.12.2022рр.) та «Управління сталим розвитком інтеграційних процесів підприємств повітряного транспорту в міжнародному просторі» (№ 0118U004287, термін 01.03.2018-31.12.2020рр.) під керівництвом О. Ареф'євої. Також наукові керівники аспірантів активно долучаються до проведення Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами», яка проводиться з 2010 року, а також з 2021 року до співорганізації Міжнародної науково-практичної конференції "Etyka - Technika - Społeczeństwo. Rozwój społeczny wobec wartości", котра проводиться університетом-партнером кафедри Сілезьким технологічним університетом у м. Глівіце, Польща. Досвід участі у міжнародних стажуваннях, проектах Жана Моне, Erasmus+, участі у поліському науковому товаристві мають О. Ареф'єва, С. Пілецька, О. Вовк. Наукові керівники аспірантів також щорічно публікують результати власних досліджень у фахових вітчизняних виданнях, у міжнародних виданнях, статті у журналах, які індексуються у наукометричних базах Google Academy, Scopus та WoS та ін.; беруть участь у колективних монографіях, що детально висвітлено у їх особистих профілях у цих базах. Разом з тим, низькою є грантова активність багатьох наукових керівників, зокрема участь у міжнародних грантових проектах, а також відсутність участі у держбюджетних темах (в т.ч. для молодих учених), проектах Національного фонду досліджень тощо. ЕГ рекомендує започаткувати участь у зазначених заходах спільно з аспірантами.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

НАУ та кафедра економіки повітряного транспорту активно популяризує академічну доброчесність у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів. Створено належну нормативну базу: Положення про порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти (<https://cutt.ly/t7I9GIB>), затверджене Вченою радою (протокол № 12 від 20.12.2021р.), Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату (<https://cutt.ly/b7I7qif>), введено в дію наказом ректора №359/од від 16.07.2018р., Порядок перевірки академічних та наукових текстів на плагіат (<https://cutt.ly/Q7I3njQ>), Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук (). Запроваджено позитивну практику підписання Декларацій про дотримання академічної доброчесності здобувачами (<https://cutt.ly/c7I5Nkg>), а також науково-педагогічними, науковими, педагогічними працівниками (<https://cutt.ly/37I56eE>). Аспіранти підтвердили, що на початку навчання вони підписують Декларацію про дотримання академічної доброчесності здобувача вищої освіти НАУ. Діючими нормативними документами НАУ виключається можливість наукового керівництва аспірантами особами, які вчинили порушення академічної доброчесності. На ОНП використовуються технічні засоби для інструментальної перевірки наукових праць і дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії на предмет наявності академічного плагіату, зокрема система Unicheck, але надалі з липня 2024р. планується перейти до використання іншого сервісу – StrikePlagiarism. Кафедра економіки повітряного транспорту (<https://cutt.ly/wDxKbzU>) на постійній основі проводить науковий семінар «Академічна доброчесність» в рамках якого розглядаються різні питання щодо дотримання академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу у ЗВО. Положенням про виявлення та запобігання академічному плагіату (п. 4.1) визначено, що факт встановлення плагіату в академічних працях, а також кваліфікаційних роботах здобувачів за їхнього керівництва враховується при обранні на посаду науково-педагогічних та наукових працівників та призводить до такої академічної відповідальності: заборона керувати підготовкою кваліфікаційних робіт здобувачів усіх освітніх ступенів протягом двох років; виключення цих робіт з переліку наукових та навчально-методичних публікацій; скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня; позбавлення права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки. На зустрічі ЕГ зі здобувачами останні підтвердили свою проінформованість з боку викладачів, наукових керівників, гаранта ОНП про необхідність дотримання принципів академічної доброчесності в освітньому і науковому процесі. Випадків порушення академічної доброчесності серед наукових керівників та аспірантів даної ОНП «Економіка» в НАУ не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Вчені, які призначаються науковими керівниками аспірантів на ОНП, є активними дослідниками, що підтверджуються їх високою публікаційною активністю, участю у виконанні науково-дослідних тем кафедри, проходженням науково-педагогічних стажувань. І аспіранти, і НПП приймають участь у конференціях, організованих закладами-партнерами закордоном, панельних дискусіях. Освітня програма містить посилену мовну складову, про що зазначили і випускники, готує дослідника для здійснення професійної діяльності в міжнародному контексті. Всі учасники освітнього процесу обізнані у питаннях академічної доброчесності, популяризації її принципів, щодо наслідків порушення принципів академічної доброчесності відповідно до нормативних

документів. В закладі є критична маса дослідників, функціонують наукові школи з економіки, що в сукупності підтверджує спроможність готувати аспірантів до викладацької та наукової діяльності. На програмі захищено аспіранта у спецраді, що була створена в університеті. Заклад надає фінансування аспірантам для придбання необхідного обладнання, програмного забезпечення для проведення дослідження, відряджень тощо (не більше 50% від оплати за навчання).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Низькою є грантова активність багатьох наукових керівників, зокрема участь у міжнародних грантових проєктах, а також відсутність участі у держбюджетних темах (в т.ч. для молодих учених), проєктах Національного фонду досліджень тощо. ЕГ рекомендує започаткувати участь у зазначених заходах спільно з аспірантами.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Освітня програма відповідає за даним критерієм рівню В, оскільки простежується повна узгодженість за підкритеріями 10.1-10.4, 10.6. ОНП програма змістовно відповідає науковим інтересам аспірантів, заклад має критичну масу дослідників, які можуть бути керівниками аспірантів; на кафедрі функціонує наукова школа, в рамках якої виконуються теми, проводяться заходи; в закладі сформована культура якості, важливості дотримання принципів академічної доброчесності; заклад надає всі ресурси безкоштовно для проведення дослідження; зазначені рекомендації не знижують якість освіти на програмі.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	В
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	В
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	В
Критерій 6. Людські ресурси	В
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Довідка_про_міжн_діяльність_2024 (1).pdf</i>	XjPvaNNXOrJA/i1ZDhJ+oXahnqnRL5B6RzUW8496ZGs=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Миколенко Олена Петрівна

Члени експертної групи

Шубалий Олександр Михайлович

Клименко Костянтин Віталійович